

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство праці та соціальної політики України**

***Державний стандарт
професійно-технічної освіти***

ДСПТО 7442.С.15.20 - 2015
(позначення стандарту)

Професія: Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття

Код: 7442

**Кваліфікація: взуттьовик з індивідуального пошиття взуття
4, 5, 6-го розрядів**

***Видання офіційне
Київ - 2015***

Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки України
Від «23» листопада 2015 р. № 1198

*Державний стандарт
професійно-технічної освіти*

ДСПТО 7442.С.15.20 - 2015
(позначення стандарту)

Професія: Взуттєвник з індивідуального пошиття взуття

Код: 7442

**Кваліфікація: взуттєвник з індивідуального пошиття взуття
4, 5, 6-го розрядів**

*Видання офіційне
Київ - 2015*

Авторський колектив

- Бондар Григорій Васильович** - викладач вищого професійного училища-інтернату Житомирської обласної ради.
- Колозова Наталя Анатоліївна** - майстер виробничого навчання I категорії ДНЗ «Запорізький професійний ліцей сервісу»
- Лозовський Володимир Домінікович** - майстер виробничого навчання вищого професійного училища-інтернату Житомирської обласної ради.
- Мазуренко Людмила Миколаївна** - викладач вищої категорії, старший майстер ДНЗ «Запорізький професійний ліцей сервісу».
- Малиновська Людмила Іванівна** - спеціаліст з технічної експертизи Товариства з обмеженою відповідальністю «НВФ Міда, ЛТД».
- Пілішек Марія Єгорівна** - майстер виробничого навчання II категорії ДНЗ «Запорізький професійний ліцей сервісу».
- Рижова Світлана Володимирівна**
- (за згодою).
головний технолог філії спільного підприємства товариства обмеженої відповідальності «РИФ-1».
- Рудюк Олег Віталійович** - старший майстер вищого професійного училища-інтернату Житомирської обласної ради.
- Спекторов Борис Ілліч** - викладач вищої кваліфікаційної категорії, директор ДНЗ «Запорізький професійний ліцей сервісу».
- Тарусова Любов Василівна** - викладач I категорії, заступник директора ДНЗ «Запорізький професійний ліцей сервісу».
- Темнікова Наталя Анатоліївна** - викладач вищої категорії, майстер виробничого навчання I категорії ДНЗ «Запорізький професійний ліцей сервісу».

Науковий консультант

- Пілішек Світлана Олександрівна** - доцент кафедри іноземних мов,

кандидат психологічних наук
Хмельницького національного
університету.

Рецензент

Старикова Катерина Григорівна - директор Товариства з обмеженою відповідальністю «Талісман».

Керівники проекту

Супрун В'ячеслав Васильович – директор департаменту професійно-технічної освіти Міністерства освіти і науки України.

Паржницький Віктор Валентинович – начальник відділу професійної освіти і тренінгів Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Багмут Ольга Миколаївна – завідувач наукового сектору відділу професійної освіти і тренінгів Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Васильчук Валентина Ананіївна – директор навчально-методичного кабінету професійно-технічної освіти у Житомирській області.

Зауваження та пропозиції щодо змісту державного стандарту, замовлення на його придбання просимо надсилати за адресою:

03035, м. Київ, вул. В. Липківського, 36.

Інститут модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України.

Телефон: (044) 248-24-31.

**Примітка. Цей стандарт не може бути повністю чи частково відтворений, тиражований та розповсюджений без дозволу Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України.*

1. Загальні положення щодо реалізації ДСПТО

Державний стандарт професійно-технічної освіти для підготовки (підвищення кваліфікації) робітників з професії 7442 Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття 4, 5, 6-го розрядів розроблено відповідно до статті 32 Закону України «Про професійно-технічну освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 р. № 1135 «Про затвердження Державного стандарту професійно-технічної освіти» та є обов'язковим для виконання всіма професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями, що здійснюють (або забезпечують) підготовку (підвищення кваліфікації) кваліфікованих робітників, незалежно від їх підпорядкування та форми власності.

Державний стандарт професійно-технічної освіти містить:

- освітньо-кваліфікаційну характеристику випускника професійно-технічного навчального закладу;
- типовий навчальний план;
- типові навчальні програми з навчальних предметів, виробничого навчання, передбачених типовим навчальним планом;
- критерії кваліфікаційної атестації випускника.

У професійно-технічних навчальних закладах першого атестаційного рівня тривалість професійного навчання на 4 розряд складає 1953 годин, на 5 розряд – 477 годин, на 6 розряд – 275 годин.

У професійно-технічних навчальних закладах другого та третього атестаційних рівнів тривалість первинної професійної підготовки встановлюється відповідно до рівня кваліфікації, яку набуває учень, що визначається робочим навчальним планом.

При організації перепідготовки за робітничими професіями термін професійного навчання встановлюється на основі термінів, передбачених для первинної професійної підготовки робітників з відповідної професії, при цьому навчальна програма перепідготовки може бути скорочена до 50% за рахунок виключення раніше вивченого матеріалу за наявності у слухача документа про присвоєння робітничої професії.

У разі необхідності зазначені терміни навчання можуть бути подовжені за рахунок включення додаткового навчального матеріалу відповідно до вимог сучасного виробництва, конкретного робочого місця, замовників робітничих кадрів тощо.

Типовим навчальним планом передбачено резерв часу для вивчення предметів за потребою ринку праці ("Техніка пошуку роботи", "Ділова етика і культура спілкування" та ін.).

У професійно-технічних навчальних закладах другого та третього атестаційних рівнів наприкінці вивчення предмета "Спецтехнологія", "Матеріалознавство" проводиться атестація за рахунок часу, відведеного на його вивчення.

Освітньо-кваліфікаційні характеристики випускника складені на основі кваліфікаційної характеристики Довідника кваліфікаційних характеристик

професій працівників (ЕТКД, випуск № 48, розділ "Загальні професії шкіряного та взуттєвого виробництва", Москва, 1970), досягнень науки і техніки, впровадження сучасних технологічних процесів, передових методів праці, врахування регіональних особливостей галузі, потреб роботодавців і містять вимоги до рівня знань, умінь та навичок. Крім основних вимог до рівня знань, умінь та навичок, до кваліфікаційних характеристик включено вимоги, передбачені Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників, "Загальні положення", п.п 7, вип. 1, розд. 2, Краматорськ, 2005.

Професійно-практична підготовка здійснюється в навчальних майстернях, лабораторіях, на навчально-виробничих дільницях та/або безпосередньо на робочих місцях підприємств.

Обсяг навчального часу на обов'язкову компоненту змісту професійно-технічної освіти не може перевищувати 80 % загального фонду навчального часу, відповідно варіативний компонент – 20 %.

Навчальний час учня, слухача визначається обліковими одиницями часу, передбаченого для виконання навчальних програм професійно-технічної освіти.

Обліковими одиницями навчального часу є:

академічна година тривалістю 45 хвилин;

урок виробничого навчання, тривалість якого не перевищує 6 академічних годин;

навчальний день, тривалість якого не перевищує 8 академічних годин;

навчальний тиждень, тривалість якого не перевищує 36 академічних годин;

навчальний рік, тривалість якого не перевищує 40 навчальних тижнів.

Навчальний (робочий) час учня, слухача в період проходження виробничої та передвипускної (переддипломної) практики встановлюється залежно від режиму роботи підприємства, установи, організації згідно із законодавством.

Професійно-технічні навчальні заклади, органи управління освітою, засновники організують та здійснюють поточний, тематичний, проміжний і вихідний контроль знань, умінь та навичок учнів (слухачів), їх кваліфікаційну атестацію. Представники роботодавців, їх організацій та об'єднань долучаються до тематичного, вихідного контролю знань, умінь та навичок учнів (слухачів), їх кваліфікаційної атестації.

Під час прийому на перепідготовку або підвищення кваліфікації робітників професійно-технічним навчальним закладом здійснюється вхідний контроль знань, умінь та навичок у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти, за погодженням із заінтересованими центральними органами виконавчої влади.

Після завершення навчання кожний учень (слухач) повинен уміти самостійно виконувати всі роботи, передбачені освітньо-кваліфікаційною характеристикою, технологічними умовами і нормами, установленними у відповідній галузі.

До самостійного виконання робіт учні (слухачі) допускаються лише після навчання і перевірки знань з охорони праці.

Кваліфікаційна пробна робота проводиться за рахунок часу, відведеного на виробничу практику. Перелік кваліфікаційних пробних робіт розробляється професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами, установами та організаціями відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційних характеристик, критеріїв оцінювання.

Випускнику професійно-технічного навчального закладу другого та третього атестаційних рівнів, якому присвоєно освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник», видається диплом.

Особі, яка опанувала курс професійно-технічного навчання й успішно пройшла кваліфікаційну атестацію, присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» з набутої професії відповідного розряду та видається свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації.

Зразки диплома кваліфікованого робітника та свідоцтва про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2001 року № 979 «Про затвердження зразків документів про професійно-технічну освіту».

Особам, які достроково випускаються з професійно-технічного навчального закладу та за результатами проміжної кваліфікаційної атестації їм присвоєна відповідна робітнича кваліфікація, видається свідоцтво державного зразка про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації.

Міністерство освіти і науки України
Міністерство праці та соціальної політики України

*Державний стандарт
професійно-технічної освіти*

ДСПТО 7442.С.15.20- 2015
(позначення стандарту)

Професія: Взуттєвик з індивідуального пошиття взуття

Код: 7442

**Кваліфікація: взуттєвик з індивідуального пошиття взуття
4-го розряду**

Видання офіційне
Київ - 2015

**Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника
професійно-технічного навчального закладу**
(підприємства, установи та організації, що здійснюють підготовку
кваліфікованих робітників)

1. Професія: 7442 Взуттєвик з індивідуального пошиття взуття

2. Кваліфікація: взуттєвик з індивідуального пошиття взуття 4-го розряду

3. Кваліфікаційні вимоги

Повинен знати: вимоги до якості напівфабрикатів і допоміжних матеріалів; технологічні нормативи виконання операцій складання верху взуття, обтяжки, затяжки і прикріплення деталей низу взуття та умови, що впливають на поліпшення якості виконання цих операцій; класифікацію взуття, заготовок і колодок по виду, фасону, розміру та повноті; види та призначення ручних інструментів, пристосувань та обладнання, що використовують при пошитті взуття, правила користування ними; технологічний процес виробництва взуття, послідовність і правила виконання операцій; правила економного використання матеріалів, інструментів і електроенергії; правила прийому і передачі зміни, основні поняття про електричні кола.

Повинен уміти: виготовляти побутове взуття різних видів (чоботи, пів чоботи, черевики, півчеревики, туфлі, сандалі, домашнє взуття) клейового методу кріплення на підосвах із різних матеріалів – шкіра, гума, формовані підосви із полімерів, з різною висотою каблуків, за взірцями взуття.

4. Загальнопрофесійні вимоги

Поряд з роботами, що внесені до складу відповідного розділу відповідних кваліфікаційних характеристик професій, усі робітники повинні:

- а) раціонально і ефективно організовувати працю на робочому місці;
- б) додержуватись норм технологічного процесу;
- в) не допускати браку в роботі;
- г) знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці, пожежної безпеки, промислової санітарії і навколишнього середовища, додержуватися норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;
- д) використовувати в разі необхідності засоби попередження і усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені тощо);
- е) знати інформаційні технології в обсязі, що є необхідним для виконання професійних обов'язків;
- є) володіти обсягом знань з правових питань галузі, основ ведення підприємницької діяльності, державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності та трудового законодавства в межах професійної діяльності.

5. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб

5.1. При вступі на навчання

Повна або базова загальна середня освіта.

5.2. Після закінчення навчання

Базова або повна загальна середня освіта, професійно-технічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття 4-го розряду; без вимог до стажу роботи.

6. Сфера професійного використання випускника

Виробництво взуття

7. Специфічні вимоги

7.1 Вік: прийняття на роботу здійснюється після закінчення строку навчання відповідно до законодавства.

7.2 Стать: чоловіча, жіноча (обмеження отримання професії по статевій приналежності визначається переліком важких робіт і робіт із шкідливими та небезпечними умовами праці, на яких забороняється використання праці жінок, затверджених наказом МОЗ України №256 від 29.12.1993).

7.3 Медичні обмеження відповідно до вимог діючих законодавчих і нормативних документів.

8. Приклади робіт

Виготовлення повсякденного взуття різних видів (чоботи, півчоботи, черевики, півчеревики, туфлі, сандалі, домашнє взуття) клейовим методом кріплення на підошвах із різних матеріалів і різною висотою підборів; виготовлення взуття нитковими методами і комбінованими методами кріплення підошви; виконання дрібного ремонту пошкодженого взуття всіх видів та методів кріплення.

**Типовий навчальний план
підготовки кваліфікованих робітників**

Професія: 7442 Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття

Кваліфікація: взуттьовик з індивідуального пошиття взуття 4-го розряду

Загальний фонд навчального часу – 2043 години

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Загальнопрофесійна підготовка	91	
1.1.	Основи правових знань	17	
1.2.	Інформаційні технології	17	4
1.3.	Основи галузевої економіки і підприємництва	34	
1.4.	Правила дорожнього руху	8	
1.5.	Резерв часу	15	
2.	Професійно-теоретична підготовка	593	
2.1.	Спец технологія	235	8
2.2.	Обладнання	101	
2.3.	Матеріалознавство	101	7
2.4.	Конструювання взуття	100	13
2.5.	Електротехніка з основами промислової електроніки	26	
2.6.	Охорона праці	30	
3.	Професійно-практична підготовка	1262	
3.1.	Виробниче навчання	744	
3.2.	Виробнича практика	518	
4.	Консультації	90	
5.	Державна кваліфікаційна атестація (або поетапна кваліфікаційна атестація при продовженні навчання)	7	
6.	Загальний обсяг навчального часу (без п.4)	1953	32

**Перелік кабінетів, лабораторій, майстерень
для підготовки кваліфікованих робітників за професією
Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття**

1. Кабінети:

- спецтехнології
- обладнання
- охорони праці
- економіки
- інформаційних технологій
- електротехніки
- правових знань

2. Лабораторії:

- закрійна
- колодкова

3. Майстерні:

- шевська

Примітка: для підприємств, організацій, що здійснюють професійне навчання кваліфікованих робітників допускається зменшення кількості кабінетів, лабораторій за рахунок їх об'єднання; індивідуальне професійне навчання кваліфікованих робітників може здійснюватись при наявності обладнаного робочого місця; предмет "Інформаційні технології" вивчається за згодою підприємств-замовників кадрів.

**Типова навчальна програма з предмета
"Основи правових знань"**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Право - соціальна цінність, складова частина загальнолюдської культури. Поняття та ознаки правової держави	1	
2	Конституційні основи України	5	
3	Цивільне право і відносини, що ним регулюються	1	
4	Господарство і право	1	
5	Захист господарчих прав та інтересів. Розгляд господарчих спорів	2	
6	Праця, закон і ми	2	
7	Адміністративний проступок і адміністративна відповідальність	1	
8	Злочин і покарання	2	
9	Правова охорона природи. Охорона природи – невід’ємна умова економічного та соціального розвитку України	2	
	Всього годин:	17	

Тема 1. Право - соціальна цінність, складова частина загальнолюдської культури. Поняття та ознаки правової держави

Право у житті кожного з нас. Право – цінність – одна із засад державного і суспільного життя. Принципи права – його провідні основоположні ідеї. Морально-етична природа права. Той, хто порушує юридичні закони, порушує і закони совісті. Правомірна поведінка і правопорушення. Юридична відповідальність.

Поняття правосвідомості як регулятора правомірної поведінки, чинника зміцнення правопорядку і законності.

Загальна характеристика держави. Держава і громадянське суспільство. Засади правової держави: повне народовладдя; верховенство права; політичний, економічний та ідеологічний плюралізм; розподіл державної влади на законодавчу, виконавчу і судову; забезпечення прав людини.

Значення правосвідомості і правової культури у побудові правової держави.

Тема 2. Конституційні основи України

Визначення державного (конституційного) права. Поняття Конституції як Основного Закону держави. Загальні засади Основного Закону України. Україна – суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Державні символи України.

Громадянин і держава. Поняття громадянства в Україні. Правове становище громадян України, їхня рівноправність. Права осіб, які належать до національних меншин, - невід’ємна частина загальноновизнаних прав людини. Гарантування громадянам України права на національно-культурні надбання та мову.

Основні особистості, соціально-економічні, культурні та політичні права і свободи громадян України.

Особисті права і свободи громадян: право кожної людини на життя, на повагу до гідності, на свободу та особисту недоторканість; недоторканість житла кожного; таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції; право на захист від втручання в особисте і сімейне життя тощо. Соціально-економічні та культурні права і свободи громадян: право приватної власності; право на підприємницьку діяльність; право користуватися об’єктами права державної та комунальної власності; право на освіту; право на працю; право на соціальний захист у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом та ін. Політичні права і свободи громадян: право брати участь в управлінні державними справами; право на свободу об’єднання у політичні партії та громадські організації тощо. Єдність прав і обов’язків громадян. Вільність і рівність усіх людей у своїй гідності та правах. Невідчужуваність і невід’ємність прав і свобод людини.

Вибори, референдум в Україні. Здійснення волевиявлення народу через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії в Україні. Основні засади виборів народних депутатів України. Поняття про референдуми, їх види. Проголошення та призначення Всеукраїнського референдуму.

Верховна рада України (парламент). Верховна Рада – представницький орган державної влади в Україні. Її склад, структура, повноваження і порядок роботи. Народний депутат України – повноважний представник народу України у Верховній Раді України та відповідальний перед ним.

Президент України - глава держави. Обрання Президента України та його повноваження. Припинення повноважень Президента України.

Кабінет Міністрів України – вищий орган у системі органів виконавчої влади. Відносини між виконавчою владою – Кабінетом Міністрів України, Президентом та Верховною Радою України. Місцеві державні адміністрації – складові системи органів державної виконавчої влади.

Прокуратура.

Правосуддя. Конституційний суд України. Здійснення правосуддя в Україні винятково судами. Система судів в Україні. Основні засади судочинства. Статус суддів, їх незалежність та недоторканість. Вища рада юстиції. Конституційний Суд України – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні. Склад конституційного Суду України – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні. Склад Конституційного Суду України. Порядок призначення та строк повноважень його суддів. Повноваження Конституційного Суду України.

Територіальний устрій України. Автономна республіка Крим.

Місцеве самоврядування. Поняття місцевого самоврядування в Україні, його система та повноваження.

Тема 3. Цивільне право і відносини, що ним регулюються

Поняття цивільного права України. Цивільне законодавство. Цивільні правовідносини та їх регулювання. Суб'єкти цивільних правовідносин. Юридичні особи. Об'єкти цивільних правовідносин.

Право власності. Захист права власності.

Поняття, зміст і принципи приватизації.

Цивільно-правові угоди. Поняття, види та формули угод. Договір як різновид угоди. Договірні зобов'язання. Окремі види зобов'язань

Цивільно-правова відповідальність. Поняття та мета цивільно-правової відповідальності. Зобов'язання, що виникають у разі заподіяння шкоди. Цивільно-правова відповідальність неповнолітніх.

Спадкове право.

Підстави спадкоємства. Спадкоємство за законом. Спадкоємство за заповітом.

Тема 4. Господарство і право

Поняття господарського права та його роль у регулюванні господарських відносин. Система господарського права. Господарське законодавство, господарські правовідносини. Суб'єкти господарського права. Правове становище господарських організацій. Правове становище підприємств і об'єднань.

Правові основи приватизації державних підприємств. Правове становище кооперативів, господарських товариств, господарських об'єднань. Правовий режим майна господарських організацій. Зобов'язання у господарському праві. Господарський договір. Основні типи та види господарського договору. Зміст і порядок укладання господарських договорів.

Підприємництво в Україні. Законодавство про підприємницьку діяльність. Поняття підприємництва. Обмеження у здійсненні підприємницької діяльності. Державна реєстрація підприємництва. Припинення підприємницької діяльності.

Відповідальність у господарських відносинах. Види відповідальності за порушення господарського законодавства.

Правове регулювання неспроможності, банкрутства суб'єктів підприємницької діяльності.

Правове регулювання окремих галузей господарства. Правове регулювання промисловості. Правове регулювання. Правове регулювання господарських відносин у капітальному будівництві. Правове регулювання господарських відносин у сфері транспорту. Правове регулювання господарської діяльності у сільському господарстві.

Правове регулювання господарських відносин у галузі торгівлі, побутового обслуговування та громадського харчування.

Тема 5. Захист господарських прав та інтересів. Розгляд господарських спорів

Загальні положення. Органи, що вирішують господарські спори. Закони, які використовуються при розв'язанні господарських спорів. Доарбітражне врегулювання господарських спорів. Порушення справ у арбітражному суді. Учасники арбітражного процесу. Подання позову. Вирішення господарських спорів.

Тема 6. Праця, закон і ми

Трудовий договір. Право громадян України на працю.

Загальна характеристика трудового права України. Трудовий договір. Робочий час і час відпочинку. Заробітна плата.

Трудова дисципліна. Матеріальна відповідальність робітників і службовців за шкоду, заподіяну підприємству, організації

Охорона праці. Відповідальність підприємства за шкоду, заподіяну працівникові.

Розгляд трудових спорів. Особливості правового регулювання трудових відносин в окремих галузях господарства.

Тема 7. Адміністративний проступок і адміністративна відповідальність

Визначення та загальні положення адміністративного права. Поняття та організація державного управління. Роль адміністративного права у регулюванні відносин у сфері державного управління. Поняття адміністративного правопорушення і адміністративної відповідальності.

Адміністративна відповідальність неповнолітніх. Адміністративна відповідальність за господарські правопорушення.

Тема 8. Злочин і покарання

Поняття кримінального права. Загальні положення кримінального права. Злочин та інші правопорушення.

Поняття та підстави кримінальної відповідальності. Кримінальна відповідальність неповнолітніх. Обставини, що виключають суспільну небезпеку і протиправність діяння. Необхідна оборона. Затримання злочинця. Крайня необхідність.

Співучасть у злочині. Поняття кримінального покарання. Доцільність, справедливість покарання як один із засобів боротьби зі злочинністю.

Види покарань. Поняття індивідуалізації покарання стосовно особи відповідно до вчинку.

Звільнення від кримінальної відповідальності та від покарання.

Кримінальна відповідальність за господарські злочини.

Тема 9 Правова охорона природи. Охорона природи – невід’ємна умова економічного та соціального розвитку України

Екологічне право та його роль у регулюванні системи "природа – людина – суспільство". Основні принципи охорони навколишнього середовища.

Знання закону – важлива умова попередження екологічних правопорушень, збереження природи.

Екологізація усього виробничо-господарського процесу – принцип господарювання. Єдність основних прав і обов’язків підприємств щодо охорони навколишнього середовища, раціонального використання земель.

Охорона вод, лісів, надр землі та їх використання. Охорона тваринного світу. Охорона атмосферного повітря від забруднення.

Відповідальність за порушення законодавства про охорону навколишнього середовища.

**Типова навчальна програма з предмета
"Інформаційні технології"**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно – практичні роботи
1	Використання інформаційних та комп'ютерних технологій для автоматизації виробництва	8	2
2	Системи управління на основі комп'ютерних технологій	7	2
3	Поглиблення курсу "Основи інформатики та обчислювальної техніки" відповідно до спеціалізації	2	
	Всього годин:	17	4

Тема 1. Використання інформаційних та комп'ютерних технологій для автоматизації виробництва

Поняття про системи управління автоматизованим обладнанням: верстатом, агрегатом, виробничою установкою, робототехнічним комплексом, гнучким автоматизованим модулем, лінією, цехом, підприємством.

Числове програмне управління та його різновиди (локальні системи, супервізорне управління, пряме числове управління).

Принцип будови та склад гнучких виробничих систем: гнучкі автоматизовані виробничі модулі (ГВМ), гнучкі автоматизовані виробничі комплекси (ГВК).

Визначення та принцип будови автоматизованих систем.

АСУП - автоматизована система управління підприємством.

САПР - система автоматизованого проектування.

АТСС - автоматизована транспортно-складська система.

АСУТП - автоматизована система управління технологічним процесом.

Роботизація та автоматизація виробництва на основі електронно-обчислювальної техніки - основа інтенсифікації виробництва.

Охорона праці та техніка безпеки під час роботи на автоматизованому обладнанні.

Роль людського фактору в автоматизованому виробництві.

Перспектива розвитку електронно-обчислювальної техніки і засобів автоматизації.

Тема 2. Системи управління на основі комп'ютерних технологій

Поняття про мікропроцесори, контролери та логічні елементи. Елементна база сучасних комп'ютерів.

Функціональна схема мікропроцесора. Основний алгоритм роботи мікропроцесора.

Пристрої зв'язку з об'єктами управління та їх класифікація за визначенням та принципом дії.

Датчики, їх визначення. Статичні характеристики датчика та його чутливість. Класифікація датчиків по виду вхідних неелектричних величин: механічних, теплових, оптичних.

Датчики переміщення, тиску, температури, частоти.

Виконавчі механізми. Приводи: електричний, електромагнітний.

Засоби представлення інформації різними датчиками та пристроями зв'язку з об'єктами управління.

Поняття про пристрої перетворення інформації (ЦАП, АЦП).

Види управління: ручне, автоматизоване, автоматичне.

Структура і визначення різних систем управління механізмами та технологічними процесами. Регулювання. Контроль. Сигналізація та блокування.

Ієрархічні системи управління виробництвом. Рівні управління верстатами, технологічними установками, комплексом технологічних апаратів чи машин, технологічними ділянками, діяльністю підприємства, галуззю промисловості. Основні функції ПК на кожному урівні управління.

Тема 3. Поглиблення курсу „Основи інформатики та обчислювальної техніки” відповідно до спеціалізації

Пошук інформації в Internet(i) з професії.

Типова навчальна програма з предмета
«Основи галузевої економіки і підприємництва»

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Наука економіка	2	
2	Економіка та її роль в суспільному житті. Виробництво і споживання	3	
3	Основні моделі сучасної економіки	1	
4	Форми суспільного господарювання	4	
5	Структура та механізми функціонування ринкової економіки	4	
6	Економічні відносини власності.	2	
7	Підприємство, як форма діяльності в умовах ринкової економіки	5	
8	Менеджмент у підприємницькій діяльності	2	
9	Маркетинг у підприємницькій діяльності	2	
10	Макроекономіка. Відтворення суспільного продукту	2	
11	Аграрна політика. Фінанси у сучасних умовах та особливість відтворення в аграрному секторі економіки. Власність на землю	1	
12	Податкова система та податкова політика держави	1	
13	Фінанси, структура і механізм функціонування. Ринок цінних паперів	1	
14	Кредитна і банківська система	1	
15	Міжнародна система світового господарства і ринкових відносин. Інтеграція України в світову економіку	1	
16	Глобальні проблеми сучасності та їх економічний аспект	2	
	Всього годин:	34	

Тема 1. Наука економіка

Предмет економічної науки.

Методи економічного дослідження та економічне моделювання.

Еволюція поглядів на предмет. Економічна теорія та її значення у пізнанні соціально економічних процесів.

Основні етапи становлення та розвитку економічної науки.

Економічні вчення рабовласництва, феодалізму, періоду первісного нагромадження капіталу. Меркантилізм, фізіократія. Класична політична економія. Розвиток економічної думки в Україні. Сучасна економічна наука та її роль в розвитку ринкової економіки.

Тема 2. Економіка та її роль в суспільному житті. Виробництво і споживання

Економіка та її роль в суспільному житті.

Виробництво і споживання.

Виробництво та його фактори. Структура виробництва.

Економічний зміст виробництва. Структурні елементи виробництва.

Продуктивні сили та виробничі відносини. Фактори виробництва: земля, праця, капітал, здатність до підприємницької діяльності.

Обмеженість виробничих ресурсів і проблема вибору.

Закономірності економічної поведінки виробника.

Зміст обмеженості виробничих ресурсів. Відтворювані та невідтворювані ресурси.

Економічна потреба та інтереси суспільства. Закономірності економічної поведінки споживача.

Зміст потреб та їх класифікація. Причини безмежності потреб. Структура споживчих благ. Поведінка споживача на ринку. Споживацькі оцінки корисності.

Тема 3. Основні моделі сучасної економіки

Основні моделі сучасної організації економіки. Командно-адміністративна економіка, її основні риси та протиріччя. Шлях від вільної ринкової економіки до економіки змішаного типу.

Виникнення соціальної ринкової економіки.

Тема 4. Форми суспільного господарювання

Форми суспільного господарювання.

Товарне виробництво як першооснова ринкової економіки.

Товар і його властивості, вартість товару. Умови виникнення товарного виробництва. Його основні характеристики. Товар як основна ланка товарного виробництва.

Гроші. Виникнення і сутність грошей. Їх функції. Розвиток грошової системи в Україні. Види сучасних грошей: готівкові, безготівкові, замітники грошей, міжнародні гроші. Закон грошового обігу.

Інфляція та її сутність, види, причини та наслідки. Шляхи подолання інфляції. Антиінфляційні заходи. Національна валюта та її укріплення.

Економічні закони товарного господарства.

Закон вартості основний закон і регулятор товарного виробництва. Закони попиту і пропозицій у системі законів ринкової економіки. Значення законів товарного господарства у розвитку ринкової економіки.

Тема 5. Структура та механізм функціонування ринкової економіки

Ринок як форма існування товарного господарювання. Сутність ринку і його роль, основні види ринку. Об'єкти і суб'єкти ринку. Умови і принципи функціонування ринку. Ринкове саморегулювання і його функції. Структура ринків.

Конкуренція рушійна сила економічного прогресу.

Конкуренція та її види. Соціальні наслідки конкуренції. Конкуренція і монополія. Антимонопольні дії держави.

Попит, пропозиція, ринкова ціна. Визначення попиту, пропозиції ціни. Чинники попиту. Та пропозиції. Закони попиту і пропозиції та ринкова рівновага. Ціна ринкової рівноваги.

Економічна роль держави в умовах ринку. Механізм господарювання в умовах ринкової економіки, її внутрішня структура та основні елементи. Ринкова інфраструктура та її функції. Визначення ринкової інфраструктури. Біржі: товарна, фондова, валютна. Основні напрями біржової політики.

Тема 6. Економічні відносини власності

Роздержавлення та приватизація. Власність та її економічний зміст. Поняття відносин власності. Типи, форми та види власності. Суб'єкти власності і господарювання.

Тема 7. Підприємництво як форма діяльності в умовах ринкової економіки

Підприємництво і ринок.

Сутність підприємництва, умови існування. Види, підприємницької діяльності. Державне підприємство. Організаційно-правові форми підприємництва в Україні. Підприємницький дохід. Структура виробничих витрат. Альтернативні витрати та економічний прибуток. Підприємницький дохід, його зміст і структура. Внутрішні та зовнішні чинники підприємницького доходу. Його розподіл. Виручка від реалізації (валовий дохід), витрати, балансовий та чистий прибуток.

Підприємство в системі ринкових відносин. Підприємництво і власність.

Види підприємств. Малі підприємства: сутність, організація функціонування. Акціонерні підприємства. Державні та кооперативні підприємства.

Фонди підприємств та їх обіг. Економічні елементи процесу виробництва. Основні та оборотні фонди. Амортизація. Фондовіддача та фондомісткість. Собівартість та ціноутворення.

Витрати виробництва і витрати підприємства. Собівартість продукції її структура. Система ціноутворення. Ціна. Комерційний розрахунок. Прибуток та його економічна природа. Норма і маса прибутку. Рентабельність підприємств.

Заробітна плата її форми і системи. Заробітна плата в умовах ринку. Реальна зарплата та захист від інфляції.

Соціальний захист та соціальна інфраструктура в економічно розвинутих країнах. Вдосконалення оплати праці. та соціального захисту в Україні.

Тема 8. Менеджмент у підприємницькій діяльності

Основи менеджменту. Зміст управлінської діяльності. Функції управління.

Формування організаційної структури підприємства.

Бізнес план та основні вимоги до його складання.

Культура управління та підготовка менеджерів. Психологічні характеристики менеджера. Міжнародний менеджмент.

Тема 9. Маркетинг у підприємницькій діяльності

Сутність, принципи та функції маркетингу, його види. Міжнародний маркетинг. Принципи маркетингу та менеджменту механізми соціального регулювання ринкової економіки.

Реклама та її роль в умовах ринкової економіки. Види, мова та стиль реклами. Реклама і збут товару.

Тема 10. Макроекономіка. Відтворення суспільного продукту

Відтворення суспільного продукту. Суть і види відтворення ВВП та його структура. Фактори зростання ВВП.

Національний дохід та його розподіл, перерозподіл, обмін та споживання.

Національне багатство і його склад. Праця і природа — джерела національного багатства.

Відтворення робочої сили. Трудові ресурси. Безробіття. Трудові ресурси та становлення ринку праці. Зайнятість, новий підхід і форми регулювання.

Ефективна зайнятість населення в умовах ринку. Безробіття та його економічні і соціальні наслідки. Допомога під час безробіття.

Тема 11. Аграрна політика. Фінанси у сучасних умовах та особливості відтворення в аграрному секторі економіки. Власність на землю

Аграрна політика держави в сучасних умовах.

Власність на землю, історичний аспект. Форми господарювання і земельні відносини на сучасному етапі. Власність і ціна землі — юридичний, економічний та соціальний аспекти.

Тема 12. Податкова система та податкова політика держави

Податкова система її регулюючі функції. Класифікація податків. Механізм оподаткування. Прямі і непрямі податки у системі державного регулювання. Закон України «Про оподаткування прибутків підприємств і організацій».

Тема 13. Фінанси, структура і механізм функціонування. Ринок цінних паперів

Фінанси: структура і механізм функціонування. Сутність фінансів. Зміст і суб'єкти фінансових відносин. Фінансова система і організація фінансового ринку. Ринок цінних паперів.

Тема 14. Кредитна і банківська система

Кредитна система та її роль у суспільному виробництві.

Банки їх сутність, види і функції. Реформа банківської системи.

Державний бюджет. Дефіцит бюджету та його фінансування. Державний борг країни.

Тема 15. Міжнародна система світового господарства і ринкових відносин. Інтеграція України в світову економіку

Сучасна світова система господарства. Міжнародні фінансово-кредитні організації.

Нові орієнтири світової економіки. Міжнародна економічна інтеграція. Основні тенденції економічного розвитку Західної Європи.

Питання економічного і валютного об'єднання Європи. Проблеми входження України в світові господарські зв'язки.

Міжнародна валютна система і валютна політика.

Тема 16. Глобальні проблеми сучасності та їх економічний аспект

Сутність глобальних проблем та їх види Міжнародні організації та міжнародне співробітництво у розв'язанні глобальних проблем.

**Типова навчальна програма з предмета
"Правила дорожнього руху"**

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на лабораторно-практичні роботи</i>
1	Загальні положення, терміни та визначення	1	
2	Обов'язки та права пішоходів і пасажирів	1	
3	Вимоги до водіїв мопедів, велосипедів, осіб, які керують гужовим транспортом, і погоничів тварин	1	
4	Регулювання дорожнього руху	1	
5	Рух транспорту й безпека пішоходів і пасажирів	1	
6	Особливі умови руху	1	
7	Надання першої медичної допомоги під час дорожньо-транспортних пригод	1	
8	Відповідальність за порушення правил дорожнього руху	1	
<i>Всього годин:</i>		8	

Тема 1. Загальні положення, терміни та визначення

Загальні положення, терміни та визначення Закону України "Про дорожній рух". Правила дорожнього руху як правова основа дорожнього руху, що має створювати безпечні умови для усіх його учасників.

Закон України "Про дорожній рух"; порядок навчання різних груп населення Правил дорожнього руху.

Аналіз дорожньо-транспортних пригод у населеному пункті, області та причини їх виникнення.

Загальна структура і основні вимоги Правил дорожнього руху.

Порядок введення обмежень у дорожньому русі, відповідність обмежень, інструкцій та інших нормативних актів вимогам Правил дорожнього руху.

Терміни та визначення, що містять Правила дорожнього руху.

Тема 2. Обов'язки та права пішоходів і пасажирів

Порядок руху пішоходів у населених пунктах.

Особливості руху пішоходів, які переносять громіздкі предмети, осіб, які пересуваються в інвалідних візках без двигуна, керують велосипедом, мопедом та мотоциклом, тягнуть санки, візок тощо.

Порядок руху пішоходів за межами населених пунктів. Рух пішоходів у темну пору доби та в умовах недостатньої видимості. Груповий рух людей дорогою. Пішохідний перехід. Порядок переходу проїжджої частини дороги. Дії

пішоходів при наближенні транспортного засобу з увімкненим проблисковим маячком і спеціальним звуковим сигналом.

Дії пішоходів, які причетні до дорожньо-транспортної пригоди.

Поведінка пасажирів на зупинках маршрутного транспорту.

Правила посадки і висадки.

Правила і обов'язки пасажирів при користуванні транспортними засобами.

Дії пасажирів при дорожньо-транспортній пригоді.

Тема 3. Вимоги до водіїв мопедів, велосипедів, осіб, які керують гужовим транспортом, і погоничів тварин

Віковий ценз і вимоги до велосипедистів і водіїв мопедів, гужового транспорту і погоничів тварин. Технологічний стан і обладнання транспортних засобів.

Розміщення транспортних засобів на проїжджій частині дороги.

Правила користування велосипедною доріжкою. Випадки, коли рух зазначених транспортних засобів і прогін тварин забороняється.

Небезпечні наслідки порушення вимог руху велосипедами, мопедами, гужовим транспортом і прогоном тварин.

Тема 4. Регулювання дорожнього руху

Дорожні знаки та їх значення в загальній системі організації дорожнього руху, їх класифікація.

Дорожня розмітка та її значення в загальній системі організації дорожнього руху, класифікація розмітки.

Дорожнє обладнання як допоміжний засіб забезпечення регулювання дорожнього руху на небезпечних ділянках трас.

Типи світлофорів. Значення сигналів світлофора. Світлофори, що регулюють рух пішоходів.

Значення сигналів регулювальника. Руки, що витягнуті в сторони, опущені; права рука зігнута перед грудьми; права рука витягнута вперед; рука, піднята вгору; інші сигнали регулювальника.

Перевага сигналів регулювальника над сигналами світлофора, дорожніми знаками і розміткою.

Тема 5. Рух транспорту й безпека пішоходів і пасажирів

Правосторонній рух транспорту і безпека пішоходів. Рух у декілька рядів.

Взаємна увага – умова безпеки руху.

Види і призначення попереджувальних сигналів. Правила подачі світлових сигналів або рукою. Небезпечні наслідки порушення правил подавання попереджувальних сигналів.

Швидкість руху, дистанція та інтервал.

Поняття про шлях гальмування. Фактори, що впливають на величину шляху гальмування.

Види перехрестя. Порядок руху на перехрестях. Зупинка і стоянка.

Тема 6. Особливі умови руху

Перевезення пасажирів при буксируванні транспортних засобів.

Навчальна їзда. Умови, за яких дозволяється навчальна їзда.

Початкове навчання керування транспортними засобами. Навчальна їзда на дорогах.

Рух у житловій зоні. Переваги пішоходів при русі в житловій зоні.

Автомагістралі і автобани, їх основні ознаки.

Рух по автомагістралях і автобанах.

Основні ознаки гірських доріг і крутих спусків. Вимоги правил руху на гірських дорогах і крутих спусках.

Тема 7. Надання першої медичної допомоги під час дорожньо-транспортних пригод

Визначення і термінове припинення дії фактора травмування, звільнення потерпілого із пошкодженого транспортного засобу. Надання першої медичної допомоги. Правила і способи перенесення потерпілого. Правила і способи транспортування потерпілого на різних видах транспорту.

Тема 8. Відповідальність за порушення Правил дорожнього руху

Соціально-економічні та правові наслідки ДТП і порушення ПДР. Поняття і види адміністративних порушень. Кримінальна відповідальність. Відповідальність за нанесення матеріальної та природо-екологічної шкоди.

**Типова навчальна програма з предмета
"Спецтехнологія"**

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на лабораторно-практичні роботи</i>
1	Вступ	2	
2	Гігієна праці. Виробнича санітарія	8	
3	Виробництво взуття	2	
4	Анатомія і фізіологія ступні людини. Обмір ступні	10	1
5	Конструктивна характеристика взуття	14	1
6	Класифікація взуття	14	1
7	Розруб взуттєвих матеріалів	12	
8	Попередня обробка деталей низу взуття	14	1
9	Складання низу взуття (із вузлів)	6	
10	Складання заготовок верху взуття	14	1
11	Загальні поняття про формування заготовок верху взуття. Взуттєві колодки (копила)	30	1
12	Підготовчі операції перед формуванням заготовок верху взуття	14	
13	Зовнішній спосіб формування заготовок верху взуття	24	
14	Операції ручної затяжки заготовок верху взуття	32	1
15	Операції, що завершують формування заготовок верху взуття	14	
16.	Опорядження верху та низу взуття	14	
17	Стандартизація і контроль якості взуття	11	1
<i>Всього годин:</i>		235	8

Тема 1. Вступ

Історія розвитку шевського ремесла.

Значення взуттєвого виробництва для народного господарства країни.

Ознайомлення з кваліфікаційною характеристикою професії та програмою.

Тема 2. Гігієна праці. Виробнича санітарія

Поняття: гігієна праці, виробнича санітарія.

Органи санітарного нагляду, їх значення і роль в охороні праці.

Санітарно-гігієнічні умови праці.

Психофізіологічні умови праці. Особиста гігієна.

Шкідливі та небезпечні виробничі фактори, засоби захисту працюючих на виробництві.

Тема 3. Виробництво взуття

Способи виробництва взуття: ручний, механічний.

Схема виробництва взуття на підприємстві та майстернях навчального закладу.

Тема 4. Анатомія і фізіологія ступні людини. Обмір ступні

Будова ноги і ступні людини. Скелет ступні. Топографія ступні. Причини патологічних відхилень на ступні. Основні параметри розмірів ступні.

Способи обмірювання ступні людини.

Практична робота

1. Вправи із зняття мірок ступні людини.

Тема 5. Конструктивна характеристика взуття

Характеристика деталей верху взуття: зовнішні, внутрішні, проміжні. Технологічні вимоги до деталей верху.

Характеристика деталей низу взуття: зовнішні, внутрішні, проміжні. Технологічні вимоги до деталей низу.

Роль і призначення кожної деталі в парі взуття. Конструкції взуттєвих підошов і каблуків.

Лабораторно-практична робота

Складання конструктивної характеристики взірців взуття.

Тема 6. Класифікація взуття

Види та призначення взуття.

Поділ взуття за родом, розміром і повнотою.

Поділ взуття за висотою каблука, видом затяжки, методом кріплення підошви.

Поділ взуття за видом матеріалів для зовнішніх деталей верху та підошви.

Категорії складності заготовок верху взуття.

Лабораторно-практична робота

Класифікація взуття за різними ознаками.

Тема 7. Розкрій взуттєвих матеріалів

Характеристика процесу розкрою матеріалів на деталі взуття.

Вплив процесу розкрою на економічні показники виробництва.

Механічний спосіб розкрою взуттєвих матеріалів. Типи різаків та устаткування.

Системи розкрою

Розкрій твердих шкір на підошви, устілки, задники, підноси, фліки.

Розкрій пластин гуми на підошви.

Розкрій термопластичних і еластичних матеріалів на задники та підноси.

Види відходів при розкрої.

Технологічні вимоги до розкросих деталей низу взуття.

Тема 8. Попередня обробка деталей низу взуття

Суть обробки деталей низу взуття. Види обробки деталей низу взуття після розрубів і вирівнювання товщини шкіряних деталей низу, клеймування.

Обробка задників: шкіряних і термопластичних.

Обробка підносків: шкіряних і термопластичних.

Обробка основних устілок різної конструкції для побутового взуття літнього та зимового асортименту.

Обробка пластмасових каблуків з обтяжкою.

Обробка набірних каблуків.

Обробка взуттєвих підошов із різних матеріалів: шкіряні, гумові, полімерні.

Технологічні нормативи і вимоги до виконання.

Види дефектів, причини їх виникнення, способи усунення по кожній операції передньої обробки деталей низу взуття.

Практична робота

Визначення характеру обробки деталей низу взуття.

Тема 9. Складання низу взуття із вузлів

Суть повузлового складання пари взуття.

Особливості конструкції деталей низу взуття для повузлового складання.

Застосування на виробництві повузлового складання взуття, його переваги та недоліки.

Тема 10. Складання заготовок верху взуття

Характеристика процесу складання заготовок верху взуття.

Поняття про ниткові заготівельні шви, їх різновиди, сфера застосування кожного виду шва.

Технологічні вимоги до ниткового скріплення деталей верху взуття.

Види обробки деталей верху взуття, характеристика кожної операції, технологічні нормативи і вимоги до виконання.

Перелік операцій укріплення деталей верху взуття.

Види оздоблення деталей верху взуття.

Види дефектів, причини їх виникнення, способи усунення по кожній операції складання заготовок верху взуття.

Практична робота

Визначення характеру обробки деталей верху на взірцях взуття.

Тема 11. Загальні поняття про формування заготовок верху взуття.

Взуттєві колодки (копила)

Мета процесу формування заготовок.

Поняття про пружні і пластичні властивості взуттєвих шкіряних і текстильних матеріалів.

Деформація заготовки в процесі формування.

Способи формування заготовок.

Класифікація взуттєвих колодок.

Основні і допоміжні колодки, їх призначення.

Поділ зтяжних колодок в залежності від виду зтяжки: клейова, комбінована, глуха на тексти або скобки, сандальна, рантова.

Рід, розмір і повнота колодок.

Конструкції зтяжних колодок.

Фасони колодок.

Перспективи застосування пластмасових колодок.

Практична робота

Визначення способів зтяжки заготовок верху на взірцях взуття.

Тема 12. Підготовчі операції перед формуванням заготовок верху взуття

Значення підготовчих операцій в процесі формування.

Підготовка зтяжних колодок до формування: підбір, чистка, змашування і полірування.

Прикріплення основної устілки до сліду колодки для різних видів зтяжки.

Фрезерування п'яtkової частини устілок, попереднє формування задників в п'яtkовій частині.

Обладнання, технологічні вимоги виконання цих операцій.

Підготовка заготовок до формування

Зволоження шкіряних заготовок, мета операції, способи зволоження, режими зволоження.

Вставка шкіряних, термопластичних, формованих і плоских шкірокартонних задників в заготовку.

Способи вклеювання задників, розчинники, клеї, технологічні нормативи.

Попереднє формування п'яtkової частини заготовок; мета, технологічні вимоги на виконання, обладнання.

Вклеювання підносків (шкіряних, термопластичних, еластичних).

Способи вклеювання, пристрої, клеї, розчинники; технологічні нормативи.

Тема 13. Зовнішній спосіб формування заготовок верху взуття

Зтяжка глуха, клейова, рантова.

Технологічні особливості кожного виду зтяжки, переваги і недоліки, перспективи застосування.

Конструктивні особливості основних устілок в залежності від виду зтяжки.

Операції обтяжного циклу: установка п'яtkової частини заготовки, обтяжка заготовок, перетяжка вісків, пучків і перейм.

Призначення операцій, технологічні нормативи, виконання, обладнання, інструменти, допоміжні матеріали.

Клейова зтяжка заготовок, переваги, перспективи, застосування.

Обтяжка і клейова зтяжка носково-пучкової частини: зтяжка бочків, зтяжка п'яtkової частини. Технологічні нормативи, обладнання, клеї для виконання клейової зтяжки.

Глуха зтяжка заготовок (на тексти і скобку).

Призначення операції, технологічні нормативи, інструменти, допоміжні матеріали.

Комбінований спосіб зтяжки заготовок на колодку.

Сандальна зтяжка. Підготовка заготовок і колодок до формування, прикріплення підошов до сліду колодки, формування п'яткової частини заготовок. Технологічні нормативи, обладнання, інструменти, допоміжні матеріали.

Рантова зтяжка. Технологічні особливості рантової зтяжки.

Зтяжка п'яткової частини, зтяжка бочків, зтяжка носової частини, технологічні нормативи, обладнання, інструменти, допоміжні матеріали.

Доппельна зтяжка. Відмінність доппельної зтяжки від сандальної.

Попередня зтяжка заготовки, зтяжка підкладки, формування і скріплення зтяжної кромки заготовки з підошвою. Технологічні нормативи, обладнання, інструменти, допоміжні матеріали.

Види і причини дефектів, які можуть виникати при виконанні обтяжно-зтяжних процесів, їх вплив на якість готового взуття.

Тема 14. Операції ручної зтяжки заготовок верху взуття

Ручний інструмент для виконання технологічних процесів клейової або комбінованої зтяжки заготовок верху модельного закритого взуття (чоловіче, жіноче).

Структура деталей низу чоловічого або жіночого закритого взуття на шкіряній підошві з пластмасовим каблуком, на формованій підошві із полімерів.

Перелік технологічних процесів ручної зтяжки заготовок модельного закритого взуття. Підготовка зтяжних колодок, прикріплення основної устілки, вклеювання задників, обтяжка заготовок, клеєва зтяжка п'яткової, геленкової частин, підкладки, обтяжка і зтяжка підносок, сушіння, обробка, зтяжка носково-пучкової частини верху взуття, підносків, установка заготовки на колодці, обтяжка і клейова зтяжка носково-пучкової, геленкової і п'яткової частини.

Лабораторно-практична робота

Скласти послідовність технологічних процесів зтяжки заготовок різного модельного взуття.

Тема 15. Операції, що завершують формування заготовок верху взуття

Формування сліду зтягнутого взуття, наклеювання супінаторів і простилки, підготовка сліду до приклеювання підошви.

Технологічні вимоги на виконання процесів: обрізка надлишків зтяжної кромки, витягування устілкових і зтяжних скріплювачів, вистукування зтяжної кромки по грані, гаряче формування сліду зтягнутого взуття. Обладнання, інструменти.

Сушка зтягнутого взуття, її призначення. Способи сушки, режими сушки, сушильні установи.

Волого-теплова обробка зтягнутого взуття: призначення, режими обробки. Установки для волого-теплової обробки.

Тема 16. Опорядження верху та низу взуття.

Особливості обробки шкіряного взуття. Операції механічної і хімічної обробки: фрезерування урізу шкіряної підошви і бічної поверхні каблука, шліфування урізу шкіряної підошви і бічної поверхні каблука, нанесення фарби, воску, полірування урізу шкіряної підошви і бічної поверхні каблука. Нанесення воску і полірування ходової поверхні підошви. Заробка дефектів, розгладжування дрібних зморщок. Чищення верху і низу взуття. Ретушування і нанесення апретури. Клеймування підошви взуття. Вклеювання вкладних устілок. Упаковка готового взуття в коробки.

Тема 17. Стандартизація і контроль якості взуття

Стандартизація, її роль у поліпшенні якості продукції.

Завдання стандартизації.

Види стандартів та їх характеристика.

Організація державного нагляду і відомчого контролю за дотриманням стандартів при виготовленні якісної продукції.

Відповідальність підприємства за випуск продукції, що не відповідає вимогам стандарту і ТУ.

Діяльність підприємства в умовах міжнародної ринкової економіки.

Система одиниць. Міжнародна система "СІ", засоби вимірювання.

Форми і методи контролю якості взуття.

Нанесення штрихкової сітки і голографічних знаків на випущену продукцію згідно вимог міжнародних стандартів якості.

Оцінка рівня якості взуття. Види дефектів, що впливають на якість готового взуття і причини їх виникнення.

Практичні роботи

Нанесення штрихкової сітки і голографічних знаків на випущену продукцію згідно вимог міжнародних стандартів якості.

Оцінка рівня якості взуття.

**Типова навчальна програма з предмета
"Обладнання"**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Вступ	8	
2	Обладнання для попередньої обробки деталей низу і складання взуття	20	
3	Машини для обтягування і клейового затягування заготовок верху взуття	20	
4	Машини для обтягування і затягування заготовок верху взуття металевими закріплювачами	20	
5	Обладнання для гарячого формування і сушіння заготовок верху взуття	15	
6	Машини (преси) для кріплення до затягнутого взуття підошви і каблуків	6	
7	Обладнання для виготовлення низу на взутті методом гарячої вулканізації і методом лиття під тиском	4	
8	Обладнання для обробки і опорядження деталей низу на взутті	8	
Всього годин:		101	

Тема 1. Вступ

Завдання і зміст предмета "Обладнання".

Технологічні машини: автомати, напівавтомати, напівавтоматичні лінії (загальні поняття).

Механічні передачі — пасова, ланцюгова, циліндрична, зубчата, конічна зубчата, черв'ячна, фрикційна.

Призначення передач та їх застосування.

Механізми – перетворювачі рухів – кривошипно-повзунковий, ексцентричний, дисковий, кулачковий, циліндричний кулачковий. Призначення та застосування.

Тема 2. Обладнання для попередньої обробки деталей низу і складання взуття

Машина для вимірювання і двоїння деталей низу.

Загальна характеристика, будова, робочі механізми, робота на машині. Дотримання правил техніки безпеки.

Машина для фрезерування урізів підошов. Загальна характеристика, будова, робочі механізми, робота на машині. Дотримання правил техніки безпеки.

Машина для скошування країв деталей на машині. Дотримання правил техніки безпеки.

Преси для формування підошов та устілок.

Загальна характеристика, будова, робочі механізми, робота на пресі. Дотримання правил техніки безпеки.

Машина для тимчасового призначення підошов до устілок. Загальна характеристика, робочі механізми, робота на машині. Дотримання правил техніки безпеки. Машина для попереднього формування п'яtkової частини заготовки верху. Загальна характеристика, будова, робочі механізми, робота на машині. Дотримання правил техніки безпеки.

Огляд різних машин зарубіжного виробництва, що використовуються на взуттєвих підприємствах.

Тема 3. Машини для обтягування і затягування заготовок

Машина для обтягування і затягування заготовок верху у носково-пучковій частині з використанням термопластичного клею. Загальна характеристика, будова, робочі механізми, робота на машині. Порівняння затяжних машин. Дотримання правил техніки безпеки.

Машина для обтягування і затягування заготовок верху в геленковій частині. Загальна характеристика, будова, робочі механізми, робота на машині. Дотримання правил техніки безпеки.

Машина для формування і затягування заготовок верху у п'яtkовій частині з одночасним нанесенням термопластичного клею. Загальна характеристика, будова, робочі механізми, робота на машині. Дотримання правил техніки безпеки.

Огляд різних взуттєвих машин зарубіжного виробництва, що використовуються на взуттєвих підприємствах.

Тема 4. Машини для обтягування і затягування заготовок верху взуття металевими закріплювачами

Машина для формування п'яtkової частини заготовки і прикріплення затяжної кромки до устілки за допомогою цвяхів. Загальна характеристика, будова, робочі механізми, робота на машині. Порівняння з іншими машинами. Дотримання правил техніки безпеки.

Машина для обтягування заготовок верху і прикріплення затяжної кромки до устілки по всьому периметру устілки за допомогою цвяхів. Дотримання правил техніки безпеки.

Огляд різних взуттєвих машин зарубіжного виробництва, що використовуються на взуттєвих підприємствах.

Тема 5. Обладнання для гарячого формування і сушіння заготовок верху взуття

Установка для сушіння заготовок верху радіаційно-конвективним методом. Загальна характеристика, будова, робочі вузли, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Установка для волого-теплової обробки заготовок верху з натуральної шкіри. Загальна характеристика, будова, робочі вузли, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Установка для формування заготовок верху з штучної шкіри. Загальна характеристика, будова, робочі вузли, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Напівавтомат для формування заготовок верху у носковій і п'ятковій частині після глухого затягування. Загальна характеристика, будова, робочі вузли, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Машина для формування п'яткової частини заготовки верху після глухого затягування. Загальна характеристика, будова, робочі механізми, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Огляд різних машин та установок, що використовуються на взуттєвих підприємствах.

Тема 6. Машини (преси) для кріплення до затягнутого взуття підошви і каблуків

Прес для прикріплення підошов до затягнутого взуття за допомогою клею. Загальна характеристика, будова, робочі механізми, робота.

Машина для прикріплення каблуків до підошов. Загальна характеристика, будова, робочі механізми, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Огляд машини для прикріплення ранта до заготовки верху і губи устілки.

Огляд машини для прикріплення підошов до ранта.

Огляд різних машин, що використовуються на взуттєвих підприємствах.

Тема 7. Обладнання для виготовлення низу на взутті методом гарячої вулканізації і методом лиття під тиском

Прес для виготовлення низу на взутті методом гарячої вулканізації. Загальна характеристика, будова, робочі механізми. Дотримання правил техніки безпеки.

Механізми черв'ячної пластифікації. Загальна характеристика, будова, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Агрегат фірми "Десма". Загальна характеристика, будова, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Тема 8. Обладнання для обробки і опорядження деталей низу на взуття

Машина для фрезерування урізу підошви. Загальна характеристика, будова, робочі інструменти, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Машина для шліфування каблуків. Загальна характеристика, будова, робочі інструменти, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Машина для шліфування низу підошов. Загальна характеристика, будова, робочі інструменти, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Машина для гарячого полірування урізів підошов. Загальна характеристика, будова, робочі інструменти, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Машина для холодного полірування ходової поверхні підошов. Загальна характеристика, будова, робочі інструменти, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Огляд різних машин закордонних фірм, що використовуються на взуттєвих підприємствах.

Типова навчальна програма з предмета
"Матеріалознавство"

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Вступ	2	
2	Шкіряні матеріали	27	3
3	Текстильні матеріали	10	1
4	Штучні та синтетичні шкіри	10	1
5	Клейові матеріали	12	1
6	Взуттєві картони	8	
7	Взуттєва гума	8	
8	Пластмаси для деталей взуття	6	
9	Металева фурнітура та скріпні матеріали для з'єднання взуття	6	
10	Швейні нитки та текстильна фурнітура	6	1
11	Опоряджувальні матеріали	6	
Всього годин:		101	7

Тема 1. Вступ

Значення курсу "Матеріалознавство взуттєвого виробництва", його зміст і порядок вивчення.

Розвиток шкіряного виробництва, промисловості штучних шкір і плівкових матеріалів у нашій державі та за кордоном.

Досягнення науки і техніки в створенні нових видів матеріалів для взуття.

Тема 2. Шкіряні матеріали

Шкіряна сировина. Види шкіряної сировини, її коротка характеристика і призначення. Будова шкіри — епідерміс, дерма і підшкірна клітковина. Залежність товщини шарів шкіри від виду і віку тварини. Топографія шкіри великої рогатої худоби, свинячої і кінської шкіри. Поняття про чепракування і хазування. Область застосування різних топографічних ділянок шкур.

Основні складові частини шкіри — білки, жири, мінеральні речовини, вода. Консервування шкіри.

Виробництво шкіри. Основні етапи виробництва шкіри. Призначення сутність підготовчих процесів і операцій. Поняття про голину, лицьовий та бахтарм'яний спилок. Призначення і сутність дублення. Основні зміни напівфабрикату при дубленні. Поняття про сирицю і пергамент, неорганічні, органічні та синтетичні дубителі, методи дублення, область їх застосування. Призначення і сутність після дубильної операцій.

Призначення і сутність опоряджувальних операцій. Особливості виробництва деяких видів шкір.

Пороки і сортність шкір. Класифікація основних дефектів шкір. Вплив дефектів на відсоток використання шкіри і на якість взуття.

Сортність шкір. Залежність сорту шкіри від наявності дефектів.

Будова і склад шкіри. Поняття мікроструктури шкіри. Будова сосочкового і сітчастого шарів шкіри, їх властивості. Поняття про мереживку шкіри. Хімічний склад шкіри — голинна речовина, волога, жирувальні речовини, зв'язані дубильні речовини, водовимивні речовини. Поняття про кислотність шкіри, коефіцієнт продубленості шкіри. Вплив кількості окремих речовин на властивості шкіри.

Властивості шкіри. Загальні відомості про фізичні властивості шкіри. Площа і товщина шкіри, способи їх виміру. Вимір площі шкіри при намоканні і висушуванні. Жолоблення шкіри. Розподіл товщини шкіри на топографічних ділянках. Збіжистість шкіри. Щільність і пористість шкіри. Повітро-, водо- і паропроникність шкіри. Намочуваність, промокальність, пароемність і вологоємність шкіри. Електризування і електропровідність шкіри. Термостійкість і температура зварювання шкіри.

Загальні відомості про механічні властивості шкіри. Деформування шкіри при розтягуванні. Межа міцності при розтягуванні. Подовження шкіри. Модуль пружності та жорсткості шкіри. Залежність межі міцності та подовження шкіри від виду сировини і різних способів її обробки. Опір роздиранню і прориву стібком.

Асортимент шкір. Шкіри для низу взуття. Характеристика шкір зі шкур великої рогатої худоби, з кінських хазів, свинячих шкір.

Шкіри для верху взуття. Поняття про юхту. Характеристика взуттєвої і сандальної юхти. Поняття про шкіри хромового дублення їх характеристика. Опойок, виросток і півшкірок. Бичок, бичина і яловиця. Шевро, козлиня і шеврет. Свинячі шкіри. Жеребок і вимітка. Велюр і нубук. Еластичні шкіри. Шкіряний спилок. Лакова шкіра. Замша. Підкладкові шкіри. Вимоги до якості шкір для верху взуття.

Лабораторно-практичні роботи

1. Виявлення і визначення дефектів шкіри.
2. Встановлення виду шкіри за характером мереживки.
3. Органолептичні і фізико-механічні випробування шкіри.

Тема 3. Текстильні матеріали

Загальні відомості про текстильні волокна, характеристика натуральних волокон рослинного і тваринного походження, хімічних волокон — штучних і синтетичних.

Тканини. Виробництво пряжі і тканин. Сутність процесів прядіння і ткацтва. Обробка тканин, її залежність від природи волокна, виду і призначення матеріалу. Дефекти і сортність тканин.

Будова тканин. Структура пряжі чи нитки. Види переплетень ниток основи і човника. Фізико-механічні властивості тканин.

Асортимент тканин, область застосування у взуттєвому виробництві. Класифікація тканин за призначенням, видом волокон, способу вироблення, способу опорядження і кольору.

Тканинов'язані матеріали. Види нетканих матеріалів. Коротка характеристика нетканих матеріалів типу тканин. Коротка характеристика повсті і фетру.

Будова нетканих матеріалів. Види переплетених волокон.

Стадії виробництва нетканих матеріалів. Сутність застосування способів утворення полотен і різних способів з'єднання волокон. Обробка нетканих матеріалів. Дефекти нетканих матеріалів.

Властивості нетканих матеріалів.

Асортимент нетканих матеріалів, область застосування у взуттєвому виробництві.

Трикотаж. Поняття петлі. Будова трикотажу — петельний ряд і петельний стовпчик. Коротка характеристика поперечно в'язаного (кулірного) і осново в'язаного трикотажу.

Види трикотажних переплетень — ластикові, похідні і візерунчасті.

Стадії виробництва трикотажу. Характеристика однофонтурного і двофонтурного трикотажу. Обробка трикотажних полотен. Пороки трикотажних полотен.

Властивості трикотажу.

Асортимент взуттєвих трикотажних полотен, область застосування у взуттєвому виробництві.

Штучне хутро. Будова штучного хутра — ворсове покриття і ґрунт. Структура ворсового покриття хутра. Застосовувані волокна для ворсу. Використовувані тканини для ґрунту.

Виробництво штучного хутра. Способи виготовлення тканого, нетканого, трикотажного і клейового штучного хутра. Обробка штучного хутра. Дефекти штучного хутра.

Властивості штучного хутра.

Асортимент штучного хутра, область застосовування у взуттєвому виробництві.

Вимоги до якості взуттєвих текстильних матеріалів.

Лабораторно-практична робота

Фізико-механічні випробування текстильних матеріалів.

Тема 4. Штучні і синтетичні матеріали для взуття

Загальні відомості про штучні та синтетичні матеріали для верху взуття.

Структура штучних і синтетичних шкір — волокниста основа і полімерне покриття. Матеріали, що використовуються для основи. Відмінність штучних шкір від синтетичних.

Структура і склад полімерного покриття. Коротка характеристика трьох -, двох -, одношарових синтетичних шкір. Методи утворення пористої структури штучних шкір.

Залежність структури штучних і синтетичних шкір від їх призначення і способу виготовлення.

Виробництво штучних і синтетичних шкір. Основні процеси виробництва. Призначення і сутність процесу підготовки волокнистої основи штучних шкір. Призначення просочення основи. Композиції для просочення штучних шкір.

Сутність нанесення лицьового покриття на основу. Коротка характеристика прямого і непрямого способів нанесення покриття.

Призначення і сутність обробки поверхні штучних шкір. Коротка характеристика методів обробки штучних шкір. Композиції для обробки штучних шкір.

Особливості виробництва синтетичних шкір. Дефекти і сортність штучних і синтетичних матеріалів для верху взуття.

Властивості штучних і синтетичних шкір. Загальні відомості про фізичні властивості штучних шкір. Ширина, товщина і поверхнева щільність. Паропроникність і вологовбирання. Гігроскопічність і вологовіддача. Діелектричні і теплові властивості. Термостійкість і вогнестійкість. Морозостійкість.

Загальні відомості про механічні властивості штучних шкір. Навантаження і подовження при розриві. Міцність зв'язку плівкового покриття з основою. Опір роздиранню. Твердість і пружність. Стійкість до багаторазового вигину. Опір стиранню. Зносостійкість.

Шляхи підвищення гігієнічних властивостей штучних матеріалів для верху взуття.

Асортимент штучних і синтетичних матеріалів для верху взуття. Класифікація штучних і синтетичних матеріалів. Систематизована термінологія, що застосовується для штучних шкір вітчизняного виробництва.

Вимоги до якості штучних і синтетичних матеріалів для верху взуття.

Ефективність виробництва і застосування штучних і синтетичних матеріалів у взуттєвій промисловості.

Лабораторно-практична робота:

1. Фізико-механічні випробування штучних і синтетичних матеріалів для верху взуття.

Тема 5. Клейові матеріали

Загальні відомості про взуттєві матеріали, що клеять.

Класифікація клеїв за призначенням — клеї для основного, другорядного і допоміжного оклеювання. Поняття про клеї-розчини і клеї-розплави. Фактори, що визначають міцність склеювання. Принципи побудови рецептур клеїв. Склад клеїв. Залежність властивостей клею від вибору клеючої речовини. Методи оцінки якості клеїв.

Характеристика й область застосування у взуттєвому виробництві клеїв на основі розчинів каучукових і синтетичних смол, з розплавів термопластичних смол, на основі синтетичних латексів і емульсій, на основі водяних розчинів клеючих речовин. Вимоги до якості клеючих матеріалів. Збереження клеючих матеріалів.

Основні завдання в області розробки клеїв для з'єднання деталей верху взуття.

Лабораторно-практична робота

Оцінка якості клеючих матеріалів.

Тема 6. Взуттєві картони

Сировина і матеріали для виробництва картону.

Стадії виробництва картону. Особливості сухого виробництва картону. Будова картону, фізико-механічні властивості картону. Асортимент взуттєвих картонів.

Тема 7. Взуттєва гума

Сировина і матеріали для виробництва гуми. Склад гуми. Властивості натурального і синтетичного каучуку. Процес вулканізації каучуку.

Виробництво гумових пластин і деталей взуття. Будова гуми пористої, непористої і з волокнистим наповнювачем. Фізико-механічні властивості гуми.

Асортимент взуттєвих гумових пластин і деталей взуття. Значення формованих гумових деталей у взуттєвому виробництві.

Тема 8. Пластмаси для деталей взуття

Сировина для виробництва пластмас. Коротка характеристика поліуретану, полівінілхлориду, поліаміду, поліетилену і пропілену, термоеластопластів. Перевага використання пластмас для виготовлення деталей низу взуття в порівнянні з гумою.

Асортимент пластмасових деталей низу взуття. Види пластмасової фурнітури для взуття.

Тема 9. Металева фурнітура і скріпні матеріали для з'єднання деталей взуття

Загальні відомості про металеву фурнітуру для взуття.

Класифікація фурнітури за призначенням — скріпна, закриваюча, охороняюча фурнітура і фурнітура, що підвищує жорсткість конструкції.

Коротка характеристика і призначення набойок, супінаторів, блочок і гачків, холнітенів, гудзиків і пряжок для взуття. Типи застібок-блискавка, застосовуваних для взуття.

Загальні відомості про скріпні матеріали для стержневих методів з'єднання деталей взуття.

Взуттєві цвяхи, їх виготовлення. Класифікація взуттєвих цвяхів по довжині і товщині стержня, формі його поперечного переріза головки і вістря, матеріалу цвяхів і їх призначенню.

Взуттєвий дрiт, його типи й область застосування у взуттєвому виробництві.

Тема 10. Швейні нитки і текстильна фурнітура

Загальні відомості про нитки.

Основні вимоги до ниток для з'єднання деталей верху взуття. Будова одно-, двокруткових і каркасних ниток. Властивості ниток. Торговий і метричний номер нитки.

Класифікація ниток за призначенням, видом сировини, торговому номеру, числу складень, способу виробництва, напрямку скручування, опорядження, кольору.

Основні дефекти швейних ниток.

Залежність вибору номера швейних ниток від матеріалу і призначення заготовки верху взуття.

Вимоги до якості швейних ниток.

Загальні відомості про текстильну фурнітуру.

Коротка характеристика плетених, кручених і в'язаних шнурів; стрічок і тасьми, застосування для зміцнення й обробки верху взуття.

Синтетична скріпка стрічна для закріплення взуття на носі ("реп'яхова" застібка).

Лабораторно-практична робота

Оцінка якості швейних ниток.

Тема 11. Опоряджувальні матеріали

Загальні відомості про опоряджувальні матеріали.

Вихідні речовини для виготовлення опоряджувальних матеріалів для взуття — воски і воскоподібні речовини, плівкотвірні і фарбувальні речовини.

Коротка характеристика опоряджувальних матеріалів — восків, полірувальних мазей, підошовних фарб, для тонування, трафаретного друку і таврування деталей взуття, взуттєвих лаків, апретур, допоміжних матеріалів і змивальних рідин.

Збереження опоряджувальних матеріалів.

**Типова навчальна програма з предмета
"Конструювання взуття"**

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на лабораторно-практичні роботи</i>
1	Вступ	2	
2	Вступ до предмета креслення	2	
3	Основні відомості про малюнок	10	
4	Костюм та мода	10	
5	Розробка промислових моделей взуття нового асортименту	10	1
6	Проектування взуттєвих колодок	8	1
7	Отримання розгортки з бічної поверхні колодки. Нанесення конструктивної сітки	6	2
8	Розробка типових конструкцій верху взуття: - побудова півчеревику із настроченими берцями - побудова моделей типу "лаофер" - побудова моделей півчеревику із бічними гумками - побудова моделей черевик з настроченими союзками - побудова туфель типу "лодочка"	32	7
9	Розробка типових конструкцій низу взуття	10	2
10	Підготовка моделі взуття до впровадження у виробництво	10	
<i>Всього годин:</i>		100	13

Тема 1. Вступ

Використання наукової методології проектування взуття в умовах механічного і ручного виробництва.

Мета вивчення предмета, його зв'язок з іншими предметами взуттєвого циклу.

Тема 2. Основи технічного креслення

Предмет креслення та його роль у техніці на виробництві.

Формати креслень згідно стандартів, рамки креслення, штампи. Лінії креслення, масштаби. Перетини і розрізи.

Проектування просторових фігур на площі проекції. Проектування третьої проекції на дві попередні. Геометричні побудови зображення та їх практичне використання.

Тема 3. Основні відомості про малюнок

Поняття про ескіз, техніка малюнку. Композиція малюнку, послідовність виконання геометричної фігури. Послідовність виконання ескізу взуття.

Тема 4. Костюм та мода

Костюм — одяг, взуття, аксесуари. Мода, стиль, їх вплив на розвиток костюму, взуття. Український народний одяг, його кольори і характеристика, старовинні види взуття. Оздоблення для різних регіонів України. Еволюція розвитку українського костюму.

Тема 5. Розробка промислових моделей взуття нового асортименту

Основні функції процесу розробки моделей.

Прогнозування перспективних напрямків моди з використанням ЕОМ.

Поняття процесів проектування взуття.

Особливості проектування взуття різних асортиментних груп.

Розробка конструкцій базової моделі взуття, відповідно із затвердженим ескізним проектом. Особливості етапів розробки креслень і технічної документації моделі.

Лабораторно-практична робота

Розробка конструкцій базової моделі взуття.

Тема 6. Проектування взуттєвих колодок

Антропометрія ноги. Біомеханіка ступні.

Розробка раціональної внутрішньої форми взуття.

Принципи перетворення антропометричних даних про форму та розміри ступні з урахування її фізіології та біомеханіки до параметрів раціональної взуттєвої колодки.

Стандартизація колодок, уніфікація форми різних груп колодок.

Лабораторно-практична робота

Розробка раціональної внутрішньої форми взуття.

Тема 7. Отримання розгортки з бічної поверхні колодки. Нанесення конструктивної сітки

Основні параметри взуттєвих колодок. Зміна основних параметрів колодок згідно ростовочного асортименту.

Умовна розгортка сліду.

Контроль форми і розмірів взуттєвих колодок.

Підготовка колодки до копіювання. Способи отримання розгортки бічної поверхні колодки. Розгортка устілкової поверхні колодки.

Установка усередненої розгортки колодки (УРК) у системі координат.

Поняття про конструктивну сітку, характеристика базисних, контрольних та допоміжних ліній.

Лабораторно-практична робота

Розгортка устілкової поверхні колодки.

2. Установка усередненої розгортки колодки (УРК) у системі координат.

Тема 8. Розробка типових конструкцій верху взуття

Побудова креслення конструктивної основи (грунд-модель) верху базової моделі взуття.

Установка припусків на складання та обробку країв верху та затяжну кромку.

Розробка деталей підкладки та міжпідкладки. Побудова задника та підноски.

Деталювання моделі. Процес виготовлення шаблонів деталей верху — зовнішніх, внутрішніх і проміжних.

Лабораторно-практичні роботи

1. Побудова моделі півчеревиків із настроченими берцями;
2. Побудова моделей півчеревиків із бічними гумками;
3. Побудова півчеревиків типу "лаофер";
4. Побудова моделей черевиків із настроченими союзками;
5. Побудова моделей півчеревиків без спеціального кріплення;
6. Побудова моделей чобіток жіночих;
7. Побудова туфель типу "лодочка".

Тема 9. Розробка типових конструкцій деталей низу взуття

Отримання контурів деталей низу взуття.

Перевірка відповідності шаблону устілкової поверхні колодки вимогам стандарту.

Виготовлення шаблонів деталей низу — зовнішніх, внутрішніх і проміжних.

Лабораторно-практичні роботи

1. Побудова плоских деталей низу;
2. Побудова формованих деталей низу.

Тема 10. Підготовка моделі взуття до впровадження у виробництво

Серійне розмноження, градування, їх принципи, Використання ЕОМ.

Економічний аналіз матеріальних та трудових витрат на моделі взуття. Шляхи зниження собівартості пари взуття. Визначення затрат матеріалів, економічності конструкцій взуття.

Способи обміру шаблонів.

**Типова навчальна програма з предмета
"Електротехніка з основами промислової електроніки"**

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на лабораторно - практичні роботи</i>
1	Вступ	1	
2	Основи електростатики	2	
3	Постійний струм та кола постійного струму	4	
4	Електромагнетизм	2	
5	Змінний струм та кола змінного струму	4	
6	Електровимірювальні прилади. Електричні та радіотехнічні вимірювання	2	
7	Трансформатори	1	
8	Електричні машини:	4	
8.1	Електричні машини змінного струму		
8.2	Електричні машини постійного струму		
9	Електричні апарати	2	
10	Виробництво, розподіл та споживання електричної енергії	2	
11	Основні відомості про електробезпеку	2	
	Всього годин:	26	

Тема 1. Вступ

Коротка характеристика і зміст предмета "Електротехніка". Зв'язок цього предмета з іншими предметами (математика, фізика, хімія). Значення електротехнічної підготовки для кваліфікованих робітників різноманітних професій. Розвиток енергетики, електротехніки та електроніки в Україні.

Тема 2. Основи електростатики

Силкові та екіпотенціальні лінії електричного поля. Прості електричні поля: поле точкового заряду, поле зарядженої осі, поле між двома паралельними пластинами. Силова взаємодія заряджених тіл. Закон Кулона. Напруженість, потенціал і робота електричного поля.

Потік вектора через елемент поверхні і потік вектора через поверхню. Поляризація речовин. Вектор електричного зміщення (індукція). Теорема Гауса.

Провідники і діелектрики в електричному полі. Електрична ємність. Ємність плоского конденсатора і блоку конденсаторів. Типи конденсаторів та їх застосування.

Тема 3. Постійний струм та кола постійного струму

Струм та щільність струму. Резистори, величина їх опору і його залежність від температури.

Теплова дія струму. Закони Ома і Джоуля - Ленца. Нагрівання проводів. Максимально припустимий (номінальний) струм у проводі. Вибір перерізу проводу в залежності від максимально припустимого струму у проводі.

Джерела постійного струму, їх електрорушійна сила, внутрішній опір, напруга на затискачах, зображення на схемах.

Кола постійного струму: паралельне, послідовне та змішане з'єднання елементів. Закон Ома для повного кола. Закони Кірхгофа. Основні методи розрахунку кіл постійного струму (метод контурних струмів, метод вузлових потенціалів, метод еквівалентного джерела). Втрата напруги у проводах. Розрахунок перерізу проводів по заданій величині максимально припустимої втрати напруги.

Поняття про нелінійні кола постійного струму.

Тема 4. Електромагнетизм

Простіші магнітні поля: магнітне поле провідника із струмом, соленоїда та постійного магніту.

Основні характеристики магнітного поля. Силкові лінії магнітного поля. Напруженість, магнітна індукція, магнітний потік.

Магнітне поле провідника зі струмом. Правило Буравчика. Магнітне поле кільцеподібного провідника зі струмом і котушки з сердечником. Електромагніти. Влаштування і робота реле. Правила Ленца. Поняття про вихрові струми.

Індуктивність. Взаємоіндукція.

Тема 5. Змінний струм та кола змінного струму

Синусоїдальний змінний струм. Отримання змінного струму. Графічне зображення змінного струму. Період і частота. Кутова частота. Фаза, зсув фаз. Векторне зображення змінного струму та напруги.

Активний опір провідників. Коло змінного струму з активним опором; графіки і векторна діаграма струму і напруги; закон Ома. Коло змінного струму з індуктивністю; індуктивний опір; графіки і векторна діаграма струму і напруги; закон Ома. Ємність у колі змінного струму; ємнісний опір; графіки і векторна діаграма струму і напруги; закон Ома. Трифазна система змінного струму, її графічне зображення та векторні діаграми.

Тема 6. Електричні та радіотехнічні вимірювання. Електровимірювальні прилади

Значення й роль електричних та радіотехнічних вимірювань. Клас точності приладів. Класифікація електровимірювальних приладів. Будова та принцип роботи вимірювальних приладів магнітно електричної, електромагнітної, електродинамічної, індукційної, цифрової та інших систем.

Шкали приладів. Чутливість приладів. Вимірювання струму та напруги. Схеми включення амперметра і вольтметра.

Вимірювання неелектричних величин за допомогою електровимірювальних приладів.

Тема 7. Трансформатори

Принцип дії та будова трансформаторів. Коефіцієнт трансформації. Режим роботи трансформатора: режим холостого ходу, режим короткого замикання, режим навантаження. Коефіцієнт корисної дії трансформатора. Коефіцієнт навантаження.

Автотрансформатори, будова, принцип дії.

Тема 8. Електричні машини

8.1. Електричні машини змінного струму

Обертове магнітне поле. Принцип дії та будова асинхронних двигунів короткозамкненим та фазним роторами. Синхронна швидкість обертання магнітного поля. Ковзання. Обертовий момент. Коефіцієнт корисної дії. Механічна характеристика асинхронного двигуна. Способи реверсування. Регулювання швидкості обертання асинхронних машин. Область застосування асинхронних електричних машин. Асинхронний двигун, принцип дії, будова, запуск, реверсування, ККД. Електродвигуни, що встановлюються на токарних верстатах.

8.2. Електричні машини постійного струму

Принцип дії й будова генератора постійного струму. Електрорушійна сила. Реакція якоря. Комутація струму. Додаткові полюси. Основні характеристики генератора постійного струму. Паралельна робота генераторів.

Тема 9. Електричні апарати

Загальні відомості про електричні апарати. Рубильники, вимикачі, перемикачі, запобіжники, автоматичні вимикачі. Електричний привід, електрична апаратура управління і захисту.

Тема 10. Виробництво, розподіл та споживання електричної енергії

Виробництво і споживання електричної енергії як єдиний процес. Електроенергетичні системи.

Електричні станції. Порівняльні техніко-економічні характеристики теплових, гідравлічних і атомних електростанцій.

Електричні мережі. Кабельні і повітряні лінії електропередач. Способи втрат потужності при передачі електричної енергії.

Електропостачання промислових та електротранспортних підприємств. Трансформаторні підстанції і розподільчі пункти. Тягові підстанції. Типи споживачів електричної енергії. Категорії споживачів, споживання.

Тема 11. Основні відомості про електробезпеку

Дія електричного струму на організм людини. Перша допомога при враженні людини електричним струмом.

Аналіз небезпеки електричних мереж.

Технічні способи і засоби захисту від враження електричним струмом. Захисні заземлення, занурення, вирівнювання потенціалів, роздільні трансформатори. Поняття про ПТБ та ПТЕ.

**Типова навчальна програма з предмета
"Охорона праці"**

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на лабораторно-практичні роботи</i>
1	Правові та організаційні основи охорони праці	4	
2	Основи безпеки праці у галузі. Загальні відомості про потенціал небезпек. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці	10	
3	Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека виробництва і вибухозахист	3	
4	Основи електробезпеки	3	
5	Основи гігієни праці та виробничої санітарії. Медичні огляди	4	
6	Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках	4	
	Підсумкова атестація з предмета	2	
	<i>Всього годин:</i>	30	

Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці

Зміст поняття "охорона праці", соціально-економічне значення охорони праці. Мета і завдання предмета "Охорона праці", обсяг, зміст і порядок його вивчення. Додаткові вимоги щодо вивчення предмета при підготовці робітників для виконання робіт з підвищеною небезпекою.

Основні законодавчі акти з охорони праці: Конституція України, Закон України "Про охорону праці", Кодекс законів про працю України, Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності", Основи законодавства України про охорону здоров'я, Закон України "Про пожежну безпеку", Закон України "Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку", Закон України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення", Закон України "Про колективні договори і угоди".

Основні нормативно-правові акти з охорони праці. Право громадян на охорону праці при укладанні трудового договору. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Тривалість робочого дня працівників. Колективний договір, його укладання і виконання. Права працівників на охорону праці під час роботи на підприємстві, на пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Охорона праці жінок і неповнолітніх. Відповідальність за порушення

законодавства про працю, охорону праці, нормативно-правових актів з охорони праці.

Державне управління охороною праці. Соціальна політика щодо атестації робочих місць за умовами праці на відповідність вимогам нормативно-правових актів з охорони праці.

Державний нагляд за охороною праці. Органи державного нагляду за охороною праці. Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці, повноваження і права профспілок та уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці.

Навчання з питань охорони праці. Типове положення про порядок навчання і перевірку знань з питань охорони праці, яке встановлює порядок і види інструктажів з охорони праці, форми перевірки знань працівників і посадових осіб.

Основні завдання системи стандартів безпеки праці: зниження і усунення небезпечних та шкідливих виробничих факторів, створення ефективних засобів захисту працівників. Порядок забезпечення працівників засобами індивідуального та колективного захисту.

Поняття про виробничий травматизм і профзахворювання. Нещасні випадки, пов'язані з працею на виробництві і побутові. Безпека праці і здоровий спосіб життя. Алкоголізм і безпека праці. Професійні захворювання і професійні отруєння. Основні причини травматизму і професійних захворювань на виробництві. Основні заходи запобігання травматизму та захворювання на виробництві: організаційні, технічні, санітарно-виробничі, методико-профілактичні. Соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Соціальна і медична реабілітація працівників. Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві, професійних захворювань і професійних отруєнь.

Тема 2. Основи безпеки праці у галузі. Загальні відомості про потенціал небезпек. Психологія безпеки праці. Організація роботи з охорони праці

Загальні питання безпеки праці. Перелік робіт з підвищеною небезпекою, для проведення яких потрібне спеціальне навчання і щорічна перевірка знань з охорони праці.

Загальні відомості про потенціал небезпек. Основні небезпеки під час проведення робіт за професіями в галузі.

Роботи з підвищеною небезпекою в галузі. Вимоги безпеки праці при експлуатації машин, механізмів, обладнання та устаткування, які відносяться до даної професії. Захист від дії хімічних і біологічних чинників. Зони безпеки та їх огороження. Світлова і звукова сигналізація. Попереджувальні надписи, сигнальні фарбування. Знаки безпеки.

Засоби колективного та індивідуального захисту від небезпечних і шкідливих виробничих факторів у галузі. Спецодяг, спецвзуття та інші засоби індивідуального захисту. Захист від шуму, пилу, газу, вібрацій, несприятливих метеорологічних умов. Мікроклімат виробничих приміщень. Прилади контролю безпечних умов праці, порядок їх використання.

Правила та заходи щодо попередження нещасних випадків і аварій. Вимоги безпеки у навчальних, навчально-виробничих приміщеннях навчальних закладів.

Фізіологічна та психологічна основа трудового процесу (безумовні та умовні рефлекси, їх вплив на безпеку праці).

Психологія безпеки праці. Пристосування людини до навколишніх умов в процесі праці (почуття, сприймання, увага, пам'ять, уява, емоції) та їх вплив на безпеку праці.

Психофізичні фактори умов праці (промислова естетика, ритм і темп роботи, виробнича гімнастика, кімнати психологічного розвантаження) та їх вплив на безпеку праці.

Вимоги нормативно-правових актів про охорону праці щодо безпеки виробничих процесів, обладнання, будівель і споруд.

Перелік робіт з підвищеною небезпекою та робіт, для яких є потреба в професійному доборі; організація безпеки праці на таких роботах згідно з нормами та правилами.

Прилади контролю безпечних умов праці. Світлова та звукова сигналізація. Запобіжні написи, сигнальне пофарбування. Знаки безпеки.

Організація роботи з охорони праці. Організація ведення робіт з підвищеною небезпекою або таких, де є потреба в професійному доборі.

Запобігання виникненню аварій техногенного характеру. План евакуації з приміщень у разі аварії.

Примітка: зміст теми 2 доповнюється і уточнюється відповідно до вимог безпеки праці для конкретних виробництв і професій.

Тема 3. Основи пожежної безпеки. Вибухонебезпека виробництва і вибухозахист

Характерні причини виникнення пожеж: порушення правил використання відкритого вогню і електричної енергії, використання непідготовленої техніки в пожежонебезпечних місцях; порушення правил використання опалюваних систем, електронагрівальних прикладів, відсутність захисту від блискавки, дитячі пустощі. Пожежонебезпечні властивості речовин.

Організаційні та технічні протипожежні заходи. Пожежна сигналізація, Горіння речовин і способи його припинення. Умови горіння. Спалах, заpalення, самозаpalення, горіння, тління. Легкозаймисті і горючі рідини. Займисті, важкозаймисті і незаймисті речовини, матеріали та конструкції. Поняття вогнестійкості.

Вогнегасильні речовини та матеріали: рідина, піна, вуглекислота, пісок, покривала, їх вогнегасильні властивості. Пожежна техніка для захисту об'єктів: пожежні машини, автомобілі та мотопомпи, установки для пожежогасіння, вогнегасники, ручний пожежний інструмент, їх призначення, будова, використання на пожежі. Особливості гасіння пожежі на об'єктах галузі.

Організація пожежної охорони в галузі.

Стан та динаміка аварійності в світовій індустрії. Аналіз характерних значних промислових аварій, пов'язаних з викидами, вибухами та пожежами

хімічних речовин. Загальні закономірності залежності масштабів руйнувань і тяжкості наслідків аварій від кількості, фізико-хімічних властивостей і параметрів пальних речовин, що використовуються у технологічній системі.

Теоретичні основи механізму горіння та вибуху. Особливості горіння та вибуху в апаратурі, виробничому приміщенні, неорганізованих газових викидів в незамкненому просторі. Механізм горіння аерозолів.

Параметри і властивості, що характеризують вибухонебезпеку середовища.

Основні характеристики вибухонебезпеки; показники рівня руйнування промислових аварій.

Вимоги щодо професійного відбору та навчання персоналу для виробництв підвищеної вибухонебезпеки.

Загальні відомості про великі виробничі аварії, їх типи, причини та наслідки. Вплив техногенних чинників на екологічну безпеку та безпеку життя і здоров'я людей. Приклади великих техногенних аварій і катастроф та їх наслідки.

Тема 4. Основи електробезпеки

Електрика промислова, статична і атмосферна.

Особливості ураження електричним струмом. Вплив електричного струму на організм людини. Фактори, які впливають на ступінь ураження людини електрикою: величина напруги, частота струму, шлях і тривалість дії, фізичний стан людини, вологість повітря. Безпечні методи звільнення потерпілого від дії електричного струму.

Загальні відомості про 4-провідну електричну мережу живлення. Фазова та лінійна напруга. Електричний потенціал Землі. Електрична напруга доторкання.

Класифікація виробничих приміщень відносно небезпеки ураження працюючих електричним струмом.

Допуск до роботи з електрикою і електрифікованими машинами. Колективні та індивідуальні засоби захисту в електроустановках. Попереджувальні надписи, плакати та пристрої, ізолюючі прилади. Занулення та захисне заземлення, їх призначення. Робота з переносними електросвітільниками.

Правила безпечної експлуатації електроустановок споживачів

Правила роботи на електронно-обчислювальних машинах і персональних комп'ютерах.

Захист від статичної електрики. Захист будівель та споруд від блискавки. Правила поведінки під час грози.

Тема 5. Основи гігієни праці. Медичні огляди

Поняття про гігієну праці як систему організаційних, гігієнічних та санітарно-технічних заходів. Шкідливі виробничі фактори (шум, вібрація, іонізуючі випромінювання тощо), основні шкідливі речовини, їх вплив на організм людини. Дії вірусів, інфекцій, що передаються через кров, біологічні

рідини і спричиняють порушення нормальної життєдіяльності людини, викликають гострі та хронічні захворювання.

Лікувально-профілактичне харчування.

Фізіологія праці. Чергування праці і відпочинку. Виробнича гімнастика. Додержання норм піднімання і переміщення важких речей неповнолітніми і жінками.

Основні гігієнічні особливості праці за даною професією.

Вимоги до опалення, вентиляції та кондиціонування повітря виробничих, навчальних та побутових приміщень. Правила експлуатації систем опалення та вентиляції.

Види освітлення. Природне освітлення. Штучне освітлення: робоче та аварійне. Правила експлуатації освітлення.

Санітарно-побутове забезпечення працівників.

Щорічні медичні огляди працюючих неповнолітніх, осіб віком до 21 року.

Тема 6. Надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках

Основи анатомії людини .

Послідовність, принципи й засоби надання першої допомоги.

Основні принципи надання першої допомоги: правильність, доцільність дії, швидкість, рішучість, спокій. Запобіжні заходи щодо інфікування СНІДом під час надання першої допомоги при пораненнях, припиненні кровотечі з ран, носа, вуха тощо

Засоби надання першої допомоги. Медична аптечка, її склад, призначення, правила користування.

Способи реанімації. Штучне дихання способом "з рота в рот" чи "з носа в ніс". Положення потерпілого і дії особи, яка надає допомогу. Непрямий масаж серця. Порядок одночасного виконання масажу серця та штучного дихання.

Види електротравм. Правила надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

Перша допомога при ударах, вивихах, переломах, розтягненні зв'язок.

Припинення кровотечі з рани, носа, вуха, легень, стравоходу тощо. Перша допомога при пораненнях. Правила накладання пов'язок, їх типи.

Надання першої допомоги при знепритомненні (втраті свідомості), шоку, тепловому та сонячному ударі, обмороженні.

Опіки, їх класифікація. Перша допомога при хімічних і термічних опіках, опіку очей.

Перша допомога при запорошуванні очей. Способи промивання очей.

Ознаки отруєння і перша допомога потерпілому. Способи надання допомоги при отруєнні чадним газом, алкоголем, нікотинном.

Транспортування потерпілого. Підготовка потерпілого до транспортування. Вимоги до транспортних засобів.

Типова навчальна програма з виробничого навчання

Професія: 7442 Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття

Кваліфікація: взуттьовик з індивідуального пошиття взуття 4-го розряду

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>
I. Виробниче навчання		
1	Вступне заняття. Безпека праці та пожежна безпека у навчальних майстернях	12
2	Екскурсія на базове підприємство, підприємства з обмеженою відповідальністю або приватні підприємства	12
3	Формування верху взуття	90
4	Підготовка сліду до прикріплення низу	60
5	Виготовлення взуття клейовим методом кріплення	192
6	Виготовлення взуття нитковими методами кріплення	192
7	Виготовлення взуття комбінованими методами кріплення	96
8	Опорядження взуття	90
	Всього годин:	744
II. Виробнича практика		
1	Ознайомлення з взуттєвим підприємством. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на робочому місці	7
2	Самостійне виконання шевських робіт складністю 4-го розряду	511
	Кваліфікаційна пробна робота	
	Всього годин:	518
	Разом:	1262

Тема 1. Вступне заняття. Безпека праці та пожежна безпека у навчальних майстернях

Навчально-виробничі та виховні завдання курсу. Основні характеристики базового підприємства, підприємства з обмеженою відповідальністю та приватних підприємств. Ознайомлення учнів з навчальними майстернями; розміщення на робочих місцях; ознайомлення з видами ручного інструменту для складання взуття, призначення кожного інструменту.

Ознайомлення з режимом роботи, правилами внутрішнього розпорядку в навчальних майстернях.

Виробничі плани для групи та навчального закладу.

Правила і норми безпеки праці у навчальних майстернях. Причини травматизму, заходи попередження травматизму.

Пожежна безпека. Причини пожежі у навчальних майстернях, інших приміщеннях, заходи попередження пожежі.

Надання першої допомоги.

Тема 2. Екскурсія на базове підприємство, підприємства з обмеженою відповідальністю або приватні підприємства

Навчально-виховне завдання екскурсії.

Продукція підприємства, оцінка якості продукції:

Структура. Устаткування підприємства. Перспективи розвитку підприємства різного роду діяльності. Система підготовки робітників різного профілю і ступенів кваліфікації.

Тема 3. Формування верху взуття

Інструктаж за змістом занять і безпеки праці, організація робочого місця, раціональне розміщення матеріалів на робочому місці

Визначення якості заготовок верху взуття, перевірка їх відповідності фасону і розміру колодок. Зволоження і пров'ялювання заготовок. Вклеювання задників. Одягання заготовки на колодку, обтяжка заготовки, установка п'яркової частини заготовок, зтяжка п'яркової частини.

Підбір каблуків, їх обтяжка. Попередня посадка взуттєвих каблуків. Зтяжка підкладки в заготовці, наклеювання боковинок. Зтяжка носкової частини, зтяжка союзки. Дотримання виконання міжопераційного контролю.

Сушіння зтягнутого верху взуття.

Вправи

Обробка задників, підносків, основної устілки.

Підбір зтяжних колодок, підбір заготовок.

Установка висоти п'яркової частини заготовок.

Попередня обтяжка заготовки на колодці.

Перетяжка вісків і пучків.

Перетяжка геленкової частини.

Зтяжка п'яркової частини заготовки верху взуття.

Дотримання симетричності розташування деталей заготовки на колодці в кожній півпарі і в парі взуття.

Тема 4. Підготовка сліду до прикріплення низу

Інструктаж за змістом занять і безпеки праці, організація робочого місця, раціональне розміщення матеріалів на робочому місці.

Вистукування носкової і п'яркової частини зтягнутого взуття. Вилучення устілкових скріплювачів, зтяжних цвяхів, обрізка надлишків зтяжної кромки. Рашпілювання (шерехування) зтяжної кромки верху взуття. Вистелювання сліду зтягнутого взуття, обробка і закріплення геленка і простилки. Нанесення клею на слід зтягнутого взуття один раз. Сушіння. Контроль якості підготовленого сліду до кріплення підошви.

Вправи

Нанесення клейової плівки на зтяжну кромку заготовки, на основну устілку.

Прикріплення геленка і простилки.

Гаряче формування сліду зтягнутого взуття.

Фіксація правильної форми заготовки верху взуття.

Дотримання правильного розташування деталей заготовки на колодці.

Встановлення ширини зтяжної кромки і відстані між тексами, скобками і цвяхами.

Тема 5. Виготовлення взуття клейовим методом кріплення

Інструктаж за змістом занять і безпека праці, організація робочого місця, раціональне розміщення матеріалів на робочому місці.

Повторне нанесення клейової плівки на слід зтягнутого взуття, на неходову поверхню підошви. Сушіння. Активація клейової плівки на сліди взуття і на поверхні підошви. Приклеювання формованих підошв. Контроль якості приклеєної підошви. Видержка взуття після приклеювання. Заробка дефектів. Вклеювання вкладних устілок. Ретушування і апретування шкіряного верху взуття.

Вправи

Дотримання технологічних вимог нанесення клейової плівки на слід зтягнутого взуття.

Вибір режиму термоактивації клейової плівки.

Накладка підошви вручну на слід взуття без перекоосу і зміщення, пресування низу.

Кріплення різних каблуків і набійок.

Вибір фарбників для заробки дефектів.

Тема 6. Виготовлення взуття нитковими методами кріплення

Інструктаж за змістом занять і безпеки праці, організація робочого місця, раціональне розміщення матеріалів на робочому місці.

Прошивний метод

Навчально-виробничі роботи

Підбір, ремонт і чистка колодок, підбір заготовок.

Прикріплення устілок, обрізка по контуру і зняття фаски.

Вклеювання задників. Обтяжка заготовок. Установка і зтяжка п'яткової частини заготовок. Перетяжка перейм і пучків.

Зтяжка текстильної підкладки в носковій частині заготовки.

Зтяжка носково-пучкової і геленкової частини заготовки. Формування п'яткової частини взуття, сушіння взуття.

Вилучення зтяжних цвяхів і металевих закріплювачів.

Обрізка надлишків зтяжної кромки. Прикріплення супінаторів, геленків і простилки.

Обробка підошви і сліду взуття тимчасово клеєм, їх з'єднання; підрізка і відкриття підрізки на підошві. Пришивання підошви. Нанесення клею, закриття підрізки, фрезерування урізу підошви. Обтяжка і попередня насадка каблука. Гаряче полірування урізу підошви і набійок. Фарбування, нанесення воску. Повторне полірування урізу підошви і набійки. Закріплення каблуків. Чищення верху і підкладки взуття. Вклеювання вкладних устілок. Ручна відділка готового взуття. Заробка дефектів. Апретування. Контроль якості взуття ниткового методу.

Рантовий метод

Навчально-виробничі роботи

Підбір колодок, підбір заготовок. Зволоження, пров'ялювання, обробка деталей низу, заготовок верху взуття. Видалення закріплювачів із міжустілкового шару. Прикріплення і обрізка рантової устілки. Установка і затяжка п'яtkової частини заготовки. Затяжка підкладки, шкіряного підноса, союзки. Міжопераційний контроль. Сушіння затягнутого взуття. Вилучення затяжних цвяхів, шпильок і обробка затяжної кромки. Пришивання і вистукування ранта в ручну. Обрізка надлишків ранта, затяжної кромки, прикріплення геленка і простилки. Обробка підошви і сліду взуття тимчасово клеєм. Сушіння. Прикріплення п'яtkової частини взуття і обрізка підошви. Прикріплення підошви до ранта. Закриття підрізки, вистукування і розгладжування ходової поверхні підошви. Обробка підрізки мастикою. Сушіння взуття. Фрезерування урізу підошви. Шліфування п'яtkової частини підошви. Прикріплення каблука і набійки. Знімання взуття з колодки. Фрезерування бічної частини каблука і п'яtkової частини підошви. Шліфування каблуків і набійок. Обробка урізу і ходової поверхні підошви. Вклеювання вкладних устілок. Опорядження верху шкіряного взуття. Контроль якості взуття рантового методу.

Вправи

Дотримання технологічних нормативів виконання підготовчих операцій для взуття ниткових методів кріплення.

Підготовка ниток, гачків, шила і допоміжних засобів для пристрочування підошви.

Дотримання технологічних нормативів кріплення набірних каблуків.

Уміння підібрати матеріали для заробки дефектів.

Тема 7. Виготовлення взуття комбінованими методами кріплення

Інструктаж за змістом занять в безпеці праці, організація робочого місця, раціональне розміщення матеріалів на робочому місці.

Строчечно-клеювий метод

Підбір і чистка колодок, підбір заготовок. Обробка заготовки на колодці. Прикріплення устілок і клиновидного каблука. Обробка обтяжка заготовки, устілки і каблука. Затяжка заготовки. Рашпільювання (шерехування) затяжної кромки і підошви з неходової сторони. Пресування і обрізка надлишків підошви. Фрезерування урізу підошви, шліфування. Фарбування і полірування урізу. Вставка м'яких вкладних устілок. Чищення взуття і заробка дефектів. Контроль якості виготовленого взуття комбінованого методу кріплення.

Вправи

Засвоєння прийомів правильного користування обладнанням, інструментом і допоміжними матеріалами для усунення дефектів на взутті.

Тема 8. Опорядження взуття

Інструктаж за змістом занять, організація робочого місця, інструменти, охорона праці під час виконання робіт.

Навчально-виробничі роботи

Особливості обробки шкіряного взуття. Операції механічної і хімічної обробки: фрезерування урізу шкіряної підошви і бічної поверхні каблука, шліфування урізу шкіряної підошви і бічної поверхні каблука, нанесення фарби, воску, полірування урізу шкіряної підошви і бічної поверхні каблука. Нанесення воску і полірування ходової поверхні шкіряної підошви. Заробка дефектів, розгладжування дрібних зморщок. Чищення внутрішньої і зовнішньої поверхні взуття. Ретушування і нанесення апретури. Клеймування взуття. Вклеювання вкладних устілок. Контроль якості шкіряного взуття.

Перевірні контрольні роботи.

Навчання на підприємстві

II. Виробнича практика

Тема 1. Ознайомлення з взуттєвим підприємством. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на робочому місці

Інструктаж за змістом занять, організація робочого місця; інструменти, обладнання, охорона праці під час виконання робіт.

Під час виробничої практики учні повинні:

- знати і дотримуватись інструктажів з охорони праці та пожежної безпеки
- дотримуватись правил з охорони праці, електробезпеки та пожежної безпеки
- виконувати роботу на основі технічної документації виробництва, враховуючи норми роботи кваліфікованих робітників відповідного розряду
- самостійно здійснювати заходи з найбільш ефективного використання робочого часу, підвищення якості продукції, економічних витрат сировини і матеріалів
- виявляти технічні неполадки в роботі устаткування, проводити заходи щодо їх усунення
- готуватись до Державної кваліфікаційної атестації.

Тема 2. Самостійне виконання шевських робіт складністю 4-го розряду

Самостійне виконання робіт на робочому місці взуттєвика з індивідуального пошиття взуття 4-го розряду згідно з вимогами кваліфікаційної характеристики і з дотриманням норм безпеки праці.

Детальна програма виробничої практики, яка враховує конкретні умови виробництва – замовника кадрів та спеціалізацію учнів, оволодіння учнями сучасною технологією, прийомами роботи, розробляється в навчальному закладі за участю підприємства-замовника кадрів, затверджується у встановленому порядку.

Кваліфікаційна пробна робота

Перелік робіт

Виготовлення побутового взуття різних видів (чоботи, пів чоботи, черевики, півчеревики, туфлі, сандалі, домашнє взуття) клейовим методом кріплення на підошвах із різних матеріалів і різною висотою каблуків.

Виготовлення взуття нитковими методами і комбінованими методами кріплення підошви.

Критерії кваліфікаційної атестації випускників

Професія: Взуттєвик з індивідуального пошиття взуття

Код: 7442

Кваліфікація: 4 розряд

ЗНАЄ, РОЗУМІЄ

1. Вимоги до якості напівфабрикатів і допоміжних матеріалів.
2. Технологічні нормативи виконання операцій складання верху взуття.
3. Технологічні нормативи виконання операцій обтяжки, затяжки і прикріплення деталей низу взуття.
4. Умови, що впливають на поліпшення якості виконання цих операцій;
5. Класифікацію взуття, заготовок і колодок по виду, фасону, розміру та повноті.
6. Види та призначення ручних інструментів, пристосувань та обладнання, що використовують при пошитті взуття, правила користування ними.
7. Технологічний процес виробництва взуття.
8. Послідовність і правила виконання операцій.
9. Правила економного використання матеріалів, інструментів і електроенергії.
10. Правила прийому і передачі зміни.
11. Основні поняття про електричні кола.

ВМІЄ

1. Виготовляти побутове взуття різних видів (чоботи, пів чоботи, черевики, півчеревики, туфлі, сандалі, домашнє взуття) клейового методу кріплення на підошвах із різних матеріалів – шкіра, гума, формовані підошви із полімерів, з різною висотою каблуків, за взірцями взуття.
2. Виготовлення взуття нитковими методами і комбінованими методами кріплення підошви;
3. Виконання дрібного ремонту пошкодженого взуття всіх видів та методів кріплення.

Перелік основних обов'язкових засобів навчання

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з <u>15</u> осіб		Примтка
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
1	2	3	4	5
	Обладнання			
1	Стіл майстра виробничого навчання	1		
2	Стілець (для майстра)	1		
3	Шафа комбінована		1	
4	Дошка (для запису майстром теми і пояснень в виробничого навчання)		1	
5	Стелаж		3	
6	Верстак шевський	1		
7	Стілець шевський	1		
8	Вішалка		1	
	Інструмент			
9	Ножиці (майстра)	1		
	Ножиці (для учня)	1		
10	Ніж шевський (майстра)	1		
	Ніж шевський (учня)	1		
11	Стрічка сантиметрова	1		
12	Молоток шевський (майстра)	1		
	Молоток шевський (учня)	1		
13	Плита ПХВ (майстра)	1		
	Плита ПХВ (учня)	1		
14	Плита металева	1		
15	Плита для підкрою деталей		3	
16	Набір шевського інструмента (майстра)	1		
17	Набір шевського інструмента (учнів)	1		
18	Плитка електрична		7	
19	Посуд для зволоження деталей низу	1		
20	Посуд для клею	1		
21	Посуд для фарби	1		
22	Щіточка для фарбування	1		
23	Пензлі для фарби	1		
24	Пензлі для клею	1		
25	Підставка шевська	1		
26	Пристрій для ручного прикріплення каблуків цвяхами (трубка)	1		
		1		
27	Брусок для заточування шевських ножів	1		
28	Точило ручне або сталька		4	

Міністерство освіти і науки України
Міністерство праці та соціальної політики України

*Державний стандарт
професійно-технічної освіти*

ДСПТО 7442 D19003- 2015
(позначення стандарту)

Професія: Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття

Код: 7442

**Кваліфікація: взуттьовик з індивідуального пошиття взуття
5-го розряду**

Видання офіційне
Київ - 2015

**Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника
професійно-технічного навчального закладу**
(підприємства, установи та організації, що здійснюють підготовку
кваліфікованих робітників)

1. Професія: 7442 Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття

2. Кваліфікація: взуттьовик з індивідуального пошиття взуття 5-го розряду

3. Кваліфікаційні вимоги

Повинен знати: види і властивості матеріалів, що використовуються для пошиття взуття; фасони і розміри деталей взуття; номери голок, шила, ниток, цвяхів, текстів, скобочного дроту, види клеїв; вимоги до якості півфабрикатів і допоміжних матеріалів, що в парі взуття; технологічні нормативи виконання операцій складання верху взуття, обтяжки, затяжки і прикріплення деталей низу взуття та умови, що впливають на поліпшення якості виконання цих операцій; класифікація взуття, заготовок і колодок по виду, фасону, розміру та повноті; загальні механізми і принцип дії обладнання взуттєвого виробництва, правила регулювання та технічної експлуатації; види та призначення ручних і машинних інструментів та пристосувань, що використовують при пошитті взуття, правила користування ними; технологічний процес виробництва взуття, послідовність і правила виконання операцій; види і причини дефектів, зв'язаних з неправильним виконанням окремих технологічних операцій, їх вплив на наступні роботи та якість готового взуття; основні відомості про собівартість продукції, планування та облік виробництва; передові методи роботи, організації праці та робочого місця, норми виробітку і систему оплати на процесах обтяжки та затяжки заготовок верху взуття, на прикріпленні підошви; правила економного використання матеріалів, інструментів і електроенергії; правила прийому і передачі зміни, основні відомості про електровимірювальні прилади.

Повинен уміти: виготовляти побутове взуття різних видів і фасонів, клейового методу кріплення на підошвах із різних матеріалів, з різною висотою каблуків, ниткового методу кріплення на шкіряній підошві, за індивідуальним замовленням або за взірцями взуття.

4. Загальнопрофесійні вимоги

Поряд з роботами, що внесені до складу відповідного розділу відповідних кваліфікаційних характеристик професій, усі робітники повинні:

- а) раціонально і ефективно організовувати працю на робочому місці;
- б) додержуватись норм технологічного процесу;
- в) не допускати браку в роботі;
- г) знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці, пожежної безпеки, промислової санітарії і навколишнього середовища, додержуватися норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;

- д) використовувати в разі необхідності засоби попередження і усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені тощо);
- е) знати інформаційні технології в обсязі, що є необхідним для виконання професійних обов'язків;
- є) володіти обсягом знань з правових питань галузі, основ ведення підприємницької діяльності, державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності та трудового законодавства в межах професійної діяльності.

5. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб

5.1. При продовженні професійно-технічної освіти

Повна або базова загальна середня освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Взуттєвик з індивідуального пошиття взуття 4-го розряду.

5.2. При підвищенні кваліфікації

Повна або базова загальна середня освіта, професійно-технічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Взуттєвик з індивідуального пошиття взуття 4-го розряду; стаж роботи за професією не менше 1 року.

5.3. Після закінчення навчання.

Базова або повна загальна середня освіта, професійно-технічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Взуттєвик з індивідуального пошиття взуття 5-го розряду; без вимог до стажу роботи.

6. Сфера професійного використання випускника

Виробництво взуття.

7. Специфічні вимоги

7.1 Вік: прийняття на роботу здійснюється після закінчення строку навчання відповідно до законодавства.

7.2 Стать: чоловіча, жіноча (обмеження отримання професії по статевій приналежності визначається переліком важких робіт і робіт із шкідливими та небезпечними умовами праці, на яких забороняється використання праці жінок, затверджених наказом МОЗ України №256 від 29.12.1993).

7.3 Медичні обмеження відповідно до вимог діючих законодавчих і нормативних документів.

8. Приклади робіт

Виготовлення повсякденного та модельного взуття клейового методу кріплення різних видів і фасонів літнього і зимового асортименту, на підшвах із різних матеріалів;

виготовлення взуття різного фасону ниткового методу кріплення, на шкіряній підшві або на комбінованій підшві: проложка шкіряна та гумова або полімерна підшва;

уміння виконати середній ремонт всіх видів взуття та методів кріплення підшов.

**Типовий навчальний план
підготовки кваліфікованих робітників**

Професія – код 7442

Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття

Кваліфікація – 5 розряд

Загальний фонд навчального часу – 507 годин

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно - практичні роботи
1.	Загальнопрофесійна підготовка	27	
1.1.	Основи правових знань	6	
1.2.	Основи галузевої економіки і підприємництва	6	
1.3.	Резерв часу	15	
2.	Професійно-теоретична підготовка	96	12
2.1.	Обладнання	8	
2.2.	Спец технологія	44	6
2.3.	Матеріалознавство	10	2
2.4.	Конструювання	28	4
2.6.	Електротехніка з основами промислової електроніки	6	
3.	Професійно-практична підготовка	347	
3.1.	Виробниче навчання	144	
3.2.	Виробнича практика	203	
4.	Консультації	30	
5.	Державна кваліфікаційна атестація (або поетапна атестація при продовженні навчання)	7	
6.	Загальний обсяг навчального часу (без п.4)	477	12

**Перелік кабінетів, лабораторій, майстерень
для підготовки кваліфікованих робітників за професією
взуттьовик з індивідуального пошиття взуття**

1. Кабінети:

- технології взуттєвого виробництва – конструювання – матеріалознавства
- технології – обладнання
- охорони праці
- основи промислової економіки

2. Лабораторії:

- закрийна
- колодкова

3. Майстерні:

- шевська

- інформаційних технологій

Примітка: для підприємств, організацій, що здійснюють професійне навчання кваліфікованих робітників допускається зменшення кількості кабінетів, лабораторій за рахунок їх об'єднання; індивідуальне професійне навчання кваліфікованих робітників може здійснюватись при наявності обладнаного робочого місця; предмет "Інформаційні технології" вивчається за згодою підприємств-замовників кадрів.

Типова програма з предмета
"Основи правових знань"

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на лабораторно - практичні роботи</i>
1	Правове регулювання господарських відносин у промисловості	2	
2	Захист господарських прав та інтересів	1	
3	Основи трудового законодавства	2	
4	Адміністративна та дисциплінарна відповідальність	1	
	<i>Всього годин:</i>	6	

Тема 1. Правове регулювання господарських відносин у промисловості

Правове регулювання діяльності промислових підприємств – обов’язкова умова ефективності виробництва. Законодавство про промисловість. Правовий статус підприємств. Законодавство про підприємство. Поняття підприємства і його види. Загальні умови створення та реєстрації підприємства. Трудові доходи працівника підприємства. Соціальна діяльність підприємства. Правові та економічні умови господарської діяльності підприємств. Договірна дисципліна у промисловості.

Тема 2. Захист господарських прав та інтересів

Загальні положення. Органи, що вирішують господарські спори. Закони, які використовуються для розв’язання господарських спорів. Доарбітражне врегулювання господарських спорів. Порухення справ у арбітражному суді. Учасники арбітражного процесу. Подання позову. Вирішення господарських спорів.

Тема 3. Основи трудового законодавства

Право громадян України на працю. Конституція України про права і свободи людини. Кодекс законів про працю. Законодавство про працю.

Трудовий договір: його зміст, порядок укладання, форми, строки. Контракт і трудова угода. Підстави для припинення трудового договору. Пільги для деяких категорій працівників.

Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку. Щорічна відпустка: її тривалість, порядок і умови надання і перенесення.

Соціальні гарантії та соціальний захист працівників. Закони України «Про колективні договори і угоди», «Про охорону праці», «Про обов’язкове державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, які спричинили втрату працездатності» та інші нормативно-правові акти.

Колективний договір. Індивідуальні трудові угоди. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю, державний нагляд, громадський контроль.

Тема 4. Адміністративна та дисциплінарна відповідальність

Визначення та загальні положення адміністративного права. Поняття та організація державного управління. Роль адміністративного права у врегулюванні відносин у сфері державного управління. Поняття адміністративного правопорушення і адміністративної відповідальності. Адміністративна відповідальність неповнолітніх. Адміністративна відповідальність за господарські правопорушення.

Типова навчальна програма з предмета
"Електротехніка з основами промислової електроніки"

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1	Постійний струм та кола постійного струму	1	
2	Електромагнетизм	1	
3	Змінний струм і кола змінного струму	1	
4	Електричні та радіотехнічні вимірювання. Електровимірювальні прилади	1	1
5	Електричні машини змінного струму	1	
6	Електричні апарати	1	
Всього годин:		6	1

Тема 1. Постійний струм та кола постійного струму

Постійний струм. Електричний опір. Опір провідника. Електрорушійна сила джерела струму. Напруга електричного струму. Закон Ома. З'єднання опорів. Закони Кірхгофа. Види з'єднань провідників і джерел струму. Робота і потужність електричного струму. Основні методи розрахунку кіл постійного струму (метод контурних струмів, метод вузлових потенціалів, метод еквівалентного джерела). Втрата напруги у проводах.

Тема 2. Електромагнетизм

Магнітне поле електричного струму. Напруга магнітних силових ліній. Намагнічування тіл. Правила буравчика. Правило лівої руки. Поняття про електромагнетизм. Правило правої руки. Електромагніти. Закон повного струму. Магнітний опір. Провідник зі струмом в магнітному полі. Явище електромагнітної індукції, самоіндукції, взаємоіндукції.

Тема 3. Змінний струм і кола змінного струму

Послідовне, паралельне та змішане з'єднання однотипних елементів кіл змінного струму. Послідовне, паралельне з'єднання активного, індуктивного та ємнісного опорів. Еквівалентний опір та еквівалентна провідність кіл, їх активна і реактивна складові. Трикутники опорів і вектори, діаграми. Активна, реактивна та повна потужність в колі змінного струму. Трикутник потужностей, коефіцієнт потужності. З'єднання обмоток генератора і споживача зіркою та трикутником. Кількісне співвідношення між фазними і лінійними струмами і напругами при з'єднанні зіркою і трикутником.

Тема 4. Електричні та радіотехнічні вимірювання. Електровимірювальні прилади

Схеми включення амперметра і вольтметра. Розрахунок шунтів та додаткових опорів. Вимірювання опорів ізоляції проводів. Вимірювання потужності і енергії. Схеми включення ватметрів та лічильників.

Лабораторно-практична робота:

1. Вимірювання опорів ізоляції проводів. Вимірювання потужності і енергії.

Тема 5. Електричні машини змінного струму

Синхронна швидкість обертання магнітного поля. Ковзання. Обертовий момент. Механічна характеристика асинхронного двигуна. Пуск в хід, реверсування та регулювання швидкості обертання синхронних машин. Оберненість синхронних електричних машин.

Тема 6. Електричні апарати

Поняття про електричний провід та його призначення. Апаратура керування і захисту, захисні пускачі, запобіжники, контактори, реле, контролери, пускові і регулювальні реостати. Апаратура керування електричним приводом токарних верстатів. Захисна апаратура. Арматура місцевого освітлення. Апаратура керування: види, призначення, стисла експлуатаційна характеристика.

**Типова навчальна програма з предмета
"Основи галузевої економіки і підприємництва"**

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на лабораторно-практичні роботи</i>
1	Підприємство як організаційна основа бізнесу, планування підприємницької діяльності	1	
2	Фінансова база підприємства	1	
3	Інноваційна діяльність підприємства	1	
4	Комерційна діяльність підприємств (основи маркетингу)	1	
5	Фінанси та облік на підприємстві	1	
6	Системи обслуговування бізнесу	1	
Всього годин:		6	

Тема 1. Підприємство як організаційна основа бізнесу, планування підприємницької діяльності

Підприємство в системи ринкових відносин. Функції підприємства
Види підприємства. Критерії класифікації підприємств. Приватні колективні і державні підприємства.

Акціонерні підприємства, малі середні та великі підприємства.

Вибір стратегії підприємства. Визначення мети і завдання підприємства

Корпоративна стратегія підприємства.

Розробка та обґрунтування виробничої програми підприємства.

Бізнес-план, як інструмент – підприємницької діяльності, призначення і структура бізнес-плану підприємства

Тема 2. Фінансова база підприємства.

Витрати виробництва. Постійні та змінні витрати виробництва

Собівартість продукції, її види. Показники собівартості продукції
Групування витрат що формують собівартість продукції. Калькуляції собівартості продукції за статтями витрат. Джерело знищення собівартості.

Ціна продукції. Види цін. Методи ціноутворення. Розрахунок ціни.

Прибуток підприємства. Валовий, балансовий та чистий прибуток.
Методи розрахунку прибутку.

Рентабельність продукції і виробництва. Шляхи підвищення рентабельності.

Тема 3. Інноваційна діяльність підприємства

Інновації, їх місце в діяльності сучасного підприємства.

Науково-технічний прогрес, його форми. Основі напрямки сучасного НТП.

Науково – технічна революція, її особливості та напрямки.

Показники рівня НТП. Поняття ефективності заходів по впровадженню НТП, економічний ефект заходів НТП. Вартісна оцінка витрати на впровадження досягнень НТП і результатів реалізації заходів НТП.

Тема 4. Комерційна діяльність підприємств (основи маркетингу)

Маркетинг у підприємницькій діяльності. Сутність маркетингу, його головна мета.

Види маркетингової діяльності. Вивчення ринку. Сегментація ринку. Товарна політика маркетингу. Вивчення конкурента.

Канали просування товарів до споживача. Гуртова і роздрібна торгівля. Фірмові магазини.

Реклама товарів. Види реклами.

Сервісне обслуговування. Гарантія якості.

Тема 5. Фінанси та облік на підприємстві

Облік виконаних робіт, наданих послуг та вироблені продукції ,грошових потоків. Необхідність обліку. Організація обліку.

Кредити. Види кредитів. Кредитна заборгованість.

Оренда, лізинг, орендна плата.

Страхування майна, виробничої діяльності.

Тема 6. Системи обслуговування бізнесу

Системи обслуговування бізнесу. Використання ЕОМ у бізнесі. Програми для офісу.

Інтернет, комп'ютерні мережі. Консалтингові фірми. Юридичні консультації Арбітражні суди. Аудиторські фірми. Служби зайнятості та агенції з працевлаштування.

Типова навчальна програма з предмета
"Спецтехнологія"

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на лабораторно-практичні роботи</i>
<i>1</i>	Прикріплення деталей низу взуття: хімічні та механічні методи: клеювий метод, литтєвий метод, метод гарячої вулканізації, ниткові методи; цвяховий метод, способи кріплення каблуків та набойок	40	4
<i>2</i>	Ремонт взуття	2	2
<i>3</i>	Стандартизація і контроль якості взуття	2	
	<i>Всього годин:</i>	44	6

Тема 1. Прикріплення деталей низу взуття

Характеристика хімічних методів кріплення:

клеювий метод

литтєвий метод

метод гарячої вулканізації.

Технологічні нормативи.

Обладнання, інструменти, допоміжні матеріали.

Характеристика ниткових методів кріплення:

рантовий метод;

сандальний метод;

допельний метод;

метод парко;

втачний, виворітний методи;

бортовий метод.

Технологічні нормативи обладнання, інструменти, допоміжні матеріали кріплення.

Характеристика шпилькових методів кріплення:

цвяховий метод;

гвинтовий метод;

дерев'яно-шпильковий метод.

Характеристика способів кріплення каблуків і набойок.

Технологічні нормативи на виконання.

Обладнання, інструменти, допоміжні матеріали.

Загальні відомості про операції опорядження взуття, їх вплив на якість і зовнішній вид взуття.

Практична робота:

1. Прикріплення деталей низу взуття хімічним і механічним методами.

Тема 2. Ремонт взуття

Характеристика пошкоджень на парах побутового взуття, клейового методу кріплення підошви.

Способи ремонту пошкоджених деталей на заготовках верху взуття.

Способи ремонту і заміни пошкодженої підошви: шкіряної, гумової, із полімерів.

Способи ремонту і заміни пошкоджених взуттєвих каблуків та набойок.

Відновлення ношеного взуття способом перетяжки заготовки на новий фасон колодки, з заміною ношених деталей низу.

Практична робота:

1. Відновлення ношеного взуття способом перетяжки заготовки на новий фасон колодки, з заміною ношених деталей низу.

Тема 3. Стандартизація і контроль якості взуття

Стандартизація, її роль у поліпшенні якості продукції.

Завдання стандартизації.

Види стандартів та їх характеристика.

Організація державного нагляду і відомчого контролю за дотриманням стандартів при виготовленні якісної продукції.

Відповідальність підприємства за випуск продукції, що не відповідає вимогам стандарту і ТУ.

Діяльність підприємства в умовах міжнародної ринкової економіки.

Система одиниць. Міжнародна система "СІ", засоби вимірювання.

Форми і методи контролю якості взуття.

Нанесення штрихкової сітки і голографічних знаків на випущену продукцію згідно вимог міжнародних стандартів якості.

Оцінка рівня якості взуття. Види дефектів, що впливають на якість готового взуття і причини їх виникнення.

**Типова навчальна програма з предмета
"Обладнання"**

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на лабораторно практичні роботи</i>
1	Обладнання для виготовлення низу на взутті методом гарячої вулканізації і методом лиття під тиском	4	
2	Обладнання для обробки і опорядження деталей низу на взутті	4	
	<i>Всього годин:</i>	8	

Тема 1. Обладнання для виготовлення низу на взутті методом гарячої вулканізації і лиття під тиском

Нові преси для виготовлення низу на взутті методом гарячої вулканізації. Загальна характеристика, будова, робочі механізми. Дотримання правил техніки безпеки.

Механізми черв'ячної пластикації. Загальна характеристика, будова, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Нові агрегати "Десма". Загальна характеристика, будова, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Тема 2. Обладнання для обробки і опорядкування низу на взутті

Нові машини для фрезерування урізу підошви. Загальна характеристика, будова, робочі інструменти, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Нові машини для шліфування каблуків, Загальна характеристика, будова, робочі інструменти. Дотримання правил техніки безпеки.

Нові машини для шліфування низу підошов. Загальна характеристика, будова, робочі інструменти, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Нові машини для гарячого полірування урізів підошов. Загальна характеристика, будова, робочі інструменти, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Нові машини для холодного полірування ходової поверхні підошов. Загальна характеристика, будова, робочі інструменти, робота. Дотримання правил техніки безпеки.

Огляд різних машин, що використовуються на взуттєвих підприємствах.

Типова навчальна програма з предмета
"Матеріалознавство"

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на лабораторно практичні роботи</i>
1	Шкіряні матеріали	4	1
2	Текстильні матеріали	4	1
3	Пластмаси для деталей взуття	2	
	<i>Всього годин:</i>	10	2

Тема 1. Шкіряні матеріали

Асортимент шкір. Шкіри для низу взуття. Характеристика шкір зі шкур великої рогатої худоби, з кінських хазів, свинячих шкір.

Шкіри для верху взуття. Поняття про юхту. Характеристика взуттєвої і сандальної юхти. Поняття про шкіри хромового дублення їх характеристика. Опойок, виросток і півшкурорк. Бичок, бичина і яловиця. Шевро, козлинка і шеврет. Свинячі шкіри. Жеребок і вимітка. Велюр і нубук. Еластичні шкіри. Шкіряний спилок. Лакова шкіра. Замша. Підкладкові шкіри. Вимоги до якості шкір для верху взуття.

Лабораторно-практична робота:

1. Виявлення і визначення дефектів шкіри.

Встановлення виду шкіри за характером мереживки.

Тема 2. Текстильні матеріали

Асортимент нових тканин, область застосування у взуттєвому виробництві. Класифікація тканин за призначенням, видом волокон, способу вироблення, способу опорядження і кольору.

Асортимент сучасних нетканих матеріалів, область застосування у взуттєвому виробництві.

Властивості трикотажу.

Асортимент взуттєвих трикотажних полотен, область застосування у взуттєвому виробництві.

Властивості штучного хутра.

Асортимент штучного хутра, область застосовування у взуттєвому виробництві.

Вимоги до якості взуттєвих текстильних матеріалів.

Лабораторно-практична робота

1. Фізико-механічні випробування текстильних матеріалів.

Тема 3. Пластмаси для деталей взуття

Сировина для виробництва пластмас. Коротка характеристика поліуретану, полівінілхлориду, поліаміду, поліетилену і пропілену, термоеластоластів. Перевага використання пластмас для виготовлення деталей низу взуття в порівнянні з гумою.

Асортимент пластмасових деталей низу взуття. Види пластмасової фурнітури для взуття.

**Типова навчальна програма з предмета
"Конструювання"**

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно - практичні роботи
1	Розробка типових конструкцій верху взуття: - побудова моделей типу "лаофер" - побудова моделей півчеревиків із бічними гумками - побудова моделей черевик з настроченими союзками - побудова моделей півчобіток чоловічих; - побудова туфель типу "лодочка"	16	2
2	Розробка типових конструкцій низу взуття	10	2
3	Підготовка моделі взуття до впровадження у виробництво	2	
	Всього годин:	28	4

Тема 1 Розробка типових конструкцій верху взуття

Побудова креслення конструктивної основи (грунд-модель) верху базової моделі взуття.

Установка припусків на складання та обробку країв верху та затяжку кромку.

Розробка деталей підкладки та міжпідкладки. Побудова задника та підноски.

Деталювання моделі. Процес виготовлення шаблонів деталей верху — зовнішніх, внутрішніх і проміжних.

Лабораторно-практична робота:

1. Розробка типових конструкцій верху взуття:

- побудова моделей типу "лаофер";
- побудова моделей півчеревиків із бічними гумками;
- побудова моделей черевик з настроченими союзками;
- побудова моделей півчобіток чоловічих;
- побудова туфель типу "лодочка".

Тема 2. Розробка типових конструкцій деталей низу взуття

Отримання контурів деталей низу взуття.

Перевірка відповідності шаблону устілкової поверхні колодки вимогам стандарту.

Виготовлення шаблонів деталей низу взуття — зовнішніх, внутрішніх і проміжних.

Лабораторно-практична робота :

1.Розробка типових конструкцій низу взуття

Тема 3. Підготовка моделі до впровадження у виробництво

Серійне розмноження, градування, їх принципи. Використання ЕОМ.

Економічний аналіз матеріальних та трудових витрат моделі взуття. Шляхи зниження собівартості пари взуття. Визначення затрат матеріалів, економічності конструкцій взуття.

Способи обміру шаблонів.

Типова навчальна програма з виробничого навчання

Професія – код 7442

взуттєвник з індивідуального пошиття взуття

Кваліфікація – 5 розряд

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>
I. Виробниче навчання		
1	Вступне заняття. Безпека праці та пожежна безпека у навчальних майстернях	6
2	Екскурсія на базове підприємство, підприємства з обмеженою відповідальністю або приватні підприємства	6
3	Виготовлення взуття різними методами кріплення	78
4	Ремонт взуття	42
5	Організація взуттєвого виробництва	12
	Всього годин:	144
II. Виробнича практика		
1	Ознайомлення з виробництвом. Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на робочому місці	7
2	Самостійне виконання шевських робіт складністю 5-го розряду	196
	<i>Кваліфікаційна пробна робота(в складі теми №2)</i>	35
	Всього годин:	203
	Разом:	347

Тема 1. Вступне заняття

Навчально-виробничі та виховні завдання курсу. Основні характеристики базового підприємства, підприємства з обмеженою відповідальністю та приватних підприємств. Ознайомлення учнів з навчальними майстернями; розміщення на робочих місцях; ознайомлення з видами ручного інструменту для складання взуття, призначення кожного інструменту.

Ознайомлення з режимом роботи, правилами внутрішнього розпорядку в навчальних майстернях.

Виробничі плани для групи та навчального закладу.

Правила і норми безпеки праці у навчальних майстернях. Причини травматизму, заходи попередження травматизму.

Пожежна безпека. Причини пожежі у навчальних майстернях, інших приміщеннях, заходи попередження пожежі.

Основні норми і правила електробезпеки. Види електротравм. Надання першої допомоги.

Тема 2. Екскурсія на базове підприємство, підприємства з обмеженою відповідальністю або приватні підприємства

Навчально-виховне завдання екскурсії.

Продукція підприємства, оцінка якості продукції:

Структура. Устаткування підприємства. Перспективи розвитку підприємства різного роду діяльності. Система підготовки робітників різного профілю і ступені кваліфікації.

Тема 3. Виготовлення взуття різними методами кріплення

Інструктаж за змістом занять і безпеки праці, організація робочого місця, раціональне розміщення матеріалів на робочому місці.

Навчально-виробничі роботи:

Виготовлення побутового взуття клейового методу кріплення різних видів і фасонів, зимового та літнього асортименту на підшвах із різних матеріалів: шкіряній, гумовій, полімерній.

Виготовлення взуття різного фасону ниткового методу кріплення підошви.

Контроль якості виготовленого взуття.

Перевірні контрольні роботи.

Тема 4. Ремонт взуття

Інструктаж за змістом занять і безпеки праці, організація робочого місця, раціональне розміщення матеріалів на робочому місці.

Навчально-виробничі роботи:

Визначення операцій з дрібного ремонту пошкодженого взуття: заміна пошкоджених і установка нових набійок, їх закріплення. Вирівнювання висоти каблука і підклеювання обтяжки. Фарбування і полірування. Ремонт носкової частини підошви, вирівнювання по товщині, приклеювання рубчика, обробка з боків в носковій частині. Заміна гумових монолітних каблуків. Вилучення пошкоджених каблуків і укріплення п'яtkової частини взуття. Прикріплення нових каблуків. Контроль якості робіт з дрібного ремонту взуття.

Визначення операцій ремонту взуття середньої складності.

Прикріплення на клей нових підметок. Заміна і закріплення нових пластмасових каблуків. Заміна супінаторів. Переклейка пошкодженої підошви. Ремонт верху і підкладки взуття, закріплення латок, м'яких задників, підп'ячників, вкладних устілок. Заміна застібки «блискавка» або взуттєвої гумки. Розтяжка тісного взуття.

Визначення операцій з крупного ремонту взуття.

Заміна пошкоджених союзок і підкладки, заміна задінок. Уміння змоделювати форму нової союзки і задінки для заміни. Заміна і закріплення високих пластмасових каблуків. Обробка поверхні підошви і каблуків: ретушування, фарбування, апретування, відновлення лицьового покриття пошкодженого шкіряного взуття.

Контроль якості відремонтованого взуття.

Перевірні контрольні роботи.

Тема 5. Організація взуттєвого виробництва

Інструктаж за змістом занять і безпеки праці, організація робочого місця, раціональне розміщення матеріалів на робочому місці.

Навчально-виробничі роботи

Здобуття навичок ведення робочої документації.

Ознайомлення з маркуванням деталей низу, заготовок верху взуття, гофрами, клеймом, артикулами, індексом зтяжних колодок.

Вправи

Запуск і зупинка лінії конвеєра, подача контейнерів на робочі місця у різних режимах роботи.

Підбір деталей низу і півфабрикатів, засвоєння навичок організації і управління процесом відправки деталей низу та напівфабрикатів на робочі місця.

Прийомка готового взуття, заповнення карти обліку.

Перевірні контрольні роботи

II. Виробнича практика

Тема 1. Ознайомлення з підприємством. Інструктаж з безпеки праці, пожежної безпеки

Інструктаж за змістом занять, організації робочого місця; інструменти, обладнання, охорона праці під час виконання робіт.

Під час виробничої практики учні повинні:

- знати інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки;
- дотримуватись правил з охорони праці, електробезпеки та пожежної безпеки;
- виконувати роботу на основі технічної документації виробництва, враховуючи норми роботи кваліфікованих робітників відповідного розряду;
- самостійно здійснювати заходи з найбільш ефективного використання робочого часу, підвищення якості продукції, економічних витрат сировини і матеріалів;
- виявляти технічні неполадки в роботі устаткування, проводити заходи щодо їх усунення;
- готуватись до Державної кваліфікаційної атестації.

Тема 2. Самостійне виконання робіт взуттєвика з індивідуального пошиття взуття складністю 5-го розряду

Самостійне виконання робіт на робочому місці взуттєвика з індивідуального пошиву взуття 5-го розряду згідно з вимогами кваліфікаційної характеристики з дотриманням норм безпеки праці.

Детальна програма виробничої практики, яка враховує конкретні умови виробництва – замовника кадрів та спеціалізацію учнів, оволодіння учнями сучасною технологією, прийомами роботи, розробляється в навчальному закладі

за участю підприємства – замовника кадрів, затверджується у встановленому порядку.

Кваліфікаційна пробна робота

Перелік робіт

Виготовлення побутового взуття клейового методу кріплення різних видів і фасонів літнього і зимового асортименту, на підошвах із різних матеріалів;

виготовлення взуття різного фасону ниткового методу кріплення, на шкіряній підошві або на комбінованій підошві: проложка шкіряна + гумова або полімерна підошва;

уміння виконати ремонт пошкодженого взуття.

Критерії кваліфікаційної атестації випускників

Професія: Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття 5-го розряду

ЗНАЄ, РОЗУМІЄ

1. Види і властивості матеріалів, що використані для пошиття взуття.
2. Фасони і розміри деталей взуття.
3. Номера голок, шила, ниток, цвяхів, текстів, скобочного дроту.
4. Види клеїв.
5. Вимоги до якості півфабрикатів і допоміжних матеріалів, що в парі взуття.
6. Технологічні нормативи виконання операцій складання верху взуття,
7. Технологічні нормативи виконання операцій обтяжки, затяжки і прикріплення деталей низу взуття.
8. Умови, що впливають на поліпшення якості виконання операцій.
9. Класифікація взуття, заготовок і колодок по виду, фасону, розміру та повноті.
10. Загальні механізми і принцип дії обладнання взуттєвого виробництва.
11. Правила регулювання та технічної експлуатації.
12. Види та призначення ручних і машинних інструментів та пристосувань, що використовують при пошитті взуття, правила користування ними.
13. Технологічний процес виробництва взуття, послідовність і правила виконання операцій.
14. Види і причини дефектів, зв'язаних з неправильним виконанням окремих технологічних операцій, їх вплив на наступні роботи та якість готового взуття.
15. Основні відомості про собівартість продукції, планування та облік виробництва; передові методи роботи, організації праці та робочого місця, норми виробітку і систему оплати на процесах обтяжки та затяжки заготовок верху взуття, на прикріпленні підошви.
16. Правила економного використання матеріалів, інструментів і електроенергії.
17. Правила прийому і передачі зміни, основні відомості про електровимірювальні прилади.

ВМІЄ

1. Виготовляти побутове взуття різних видів і фасонів, клейового методу кріплення на підошвах із різних матеріалів, з різною висотою каблуків, ниткового методу кріплення на шкіряній підошві, за індивідуальним замовленням або за взірцями взуття.
2. виготовлення взуття різного фасону ниткового методу кріплення, на шкіряній підошві або на комбінованій підошві: проложка шкіряна та гумова або полімерна підошва;
3. уміння виконати середній ремонт всіх видів взуття та методів кріплення підошов.

Перелік основних обов'язкових засобів навчання

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з <u>15</u> осіб		Примітка
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
1	2	3	4	5
	Обладнання			
1	Стіл майстра виробничого навчання	1		
2	Стілець (для майстра)	1		
3	Шафа комбінована		1	
4	Дошка (для запису майстром теми і пояснень в виробничого навчання)		1	
5	Стелаж		3	
6	Верстак шевський	1		
7	Стілець шевський	1		
8	Вішалка		1	
	Інструмент			
9	Ножиці (майстра)	1		
	Ножиці (для учня)	1		
10	Ніж шевський (майстра)	1		
	Ніж шевський (учня)	1		
11	Стрічка сантиметрова	1		
12	Молоток шевський (майстра)	1		
	Молоток шевський (учня)	1		
13	Плита ПХВ (майстра)	1		
	Плита ПХВ (учня)	1		
14	Плита металева	1		
15	Плита для підкрою деталей		3	
16	Набір шевського інструмента (майстра)	1		
17	Набір шевського інструмента (учнів)	1		
18	Плитка електрична		7	
19	Посуд для зволоження деталей низу	1		
20	Посуд для клею	1		
21	Посуд для фарби	1		
22	Щіточка для фарбування	1		
23	Пензлі для фарби	1		
24	Пензлі для клею	1		
25	Підставка шевська	1		
26	Пристрій для ручного прикріплення каблуків цвяхами (трубка)	1		
		1		
27	Брусочок для заточування шевських ножів	1		
28	Точило ручне або сталька		4	

Міністерство освіти і науки України
Міністерство праці та соціальної політики України

Державний стандарт
професійно-технічної освіти

ДСПТО 7442 D19003- 2015
(позначення стандарту)

Професія: Взуттєвик з індивідуального пошиття взуття

Код: 7442

**Кваліфікація: Взуттєвик з індивідуального пошиття взуття
6-го розряду**

Видання офіційне
Київ - 2015

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника професійно-технічного навчального закладу

(підприємства, установи та організації, що здійснюють підготовку кваліфікованих робітників)

1. Професія: 7442 *Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття*

2. Кваліфікація: *взуттьовик з індивідуального пошиття взуття 6-го розряду*

3. Кваліфікаційні вимоги

Повинен знати: види і властивості матеріалів, що використані для пошиття взуття, фасони і розміри деталей взуття, номери голок, шила, ниток, цвяхів, текстів, скобочного дроту, види клеїв; вимоги до якості півфабрикатів і допоміжних матеріалів, що в парі взуття; технологічні нормативи виконання операцій складання верху взуття, обтяжки, затяжки і прикріплення деталей низу взуття та умови, що впливають на поліпшення якості виконання цих операцій; класифікація взуття, заготовок і колодок по виду, фасону, розміру та повноті; загальні механізми і принцип дії обладнання взуттєвого виробництва, правила регулювання та технічної експлуатації; основні відомості про електричні машини змінного і постійного струму; види та призначення ручних і машинних інструментів та пристосувань, що використовують при пошитті взуття, правила користування ними; технологічний процес виробництва взуття, послідовність і правила виконання операцій; види і причини дефектів, зв'язаних з неправильним виконанням окремих технологічних операцій, їх вплив на наступні роботи та якість готового взуття; основні відомості про собівартість продукції, планування та облік виробництва; передові методи роботи, організації праці та робочого місця, норми виробітку і систему оплати на процесах обтяжки та затяжки заготовок верху взуття, на прикріпленні подошви; правила економного використання матеріалів, інструментів і електроенергії; правила прийому і передачі зміни.

Повинен уміти: виготовляти нові взірці заготовок і взуття різноманітних видів клейового методу кріплення за ескізами художника-модельєра та за індивідуальним замовленням, здійснювати конструктивну і технологічну обробку моделей взуття під керівництвом модельєра-конструктора та інженера-технолога. Творчо підходити до створення і впровадження нових моделей взуття у виробництво.

4. Загальнопрофесійні вимоги

Поряд з роботами, що внесені до складу відповідного розділу відповідних кваліфікаційних характеристик професій, усі робітники повинні:

- а) раціонально і ефективно організовувати працю на робочому місці;
- б) додержуватись норм технологічного процесу;
- в) не допускати браку в роботі;
- г) знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці, пожежної безпеки, промислової санітарії і навколишнього середовища, додержуватися норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;

- д) використовувати в разі необхідності засоби попередження і усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені тощо);
- е) знати інформаційні технології в обсязі, що є необхідним для виконання професійних обов'язків;
- є) володіти обсягом знань з правових питань галузі, основ ведення підприємницької діяльності, державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності та трудового законодавства в межах професійної діяльності.

5. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, кваліфікації осіб

5.1. При продовженні професійно-технічної освіти

Повна або базова загальна середня освіта.

5.2. При підвищенні кваліфікації

Повна або базова загальна середня освіта, професійно-технічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття 5-го розряду; стаж роботи за професією не менше 1 року.

5.3. Після закінчення навчання

Базова або повна загальна середня освіта, професійно-технічна освіта, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття 6-го розряду; без вимог до стажу роботи.

6. Сфера професійного використання випускника

Виробництво взуття

7. Специфічні вимоги

7.1 Вік: прийняття на роботу здійснюється після закінчення строку навчання відповідно до законодавства.

7.2 Стать: чоловіча, жіноча (обмеження отримання професії по статевій приналежності визначається переліком важких робіт і робіт із шкідливими та небезпечними умовами праці, на яких забороняється використання праці жінок, затверджених наказом МОЗ України №256 від 29.12.1993).

7.3 Медичні обмеження відповідно до вимог діючих законодавчих і нормативних документів.

8. Приклади робіт

Виготовлення нових зразків взуття різного асортименту клейовим методом кріплення підошви;

підбір нових сучасних матеріалів, фурнітури для виготовлення зразків різних фасонів взуття;

творче застосування отриманих знань, умінь, навиків при роботі в сучасному виробництві різних форм власності;

уміння виконувати складний ремонт взуття, включаючи перетяжку взуття з моделюванням та заміною пошкоджених деталей верху та зі зміною висоти підборів.

**Типовий навчальний план
підготовки кваліфікованих робітників**

Професія – код 7442

Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття

Кваліфікація – 6 розряд

Загальний фонд навчального часу – 345 годин

№ з/п	Навчальні предмети	Кількість годин	
		Всього	З них на лабораторно-практичні роботи
1.	Загальнопрофесійна підготовка	27	
1.1	Основи правових знань	6	
1.2	Основи галузевої економіки і підприємництва	6	
1.3	Резерв часу	15	
2.	Професійно-теоретична підготовка	46	
2.	Спец технологія	40	6
2.3	Електротехніка з основами промислової електроніки	6	1
3.	Професійно-практична підготовка	195	
3.1	Виробниче навчання	42	
3.2	Виробнича практика	153	
4.	Консультації	70	
5.	Державна кваліфікаційна атестація (або поетапна атестація при продовженні навчання)	7	
6.	Загальний обсяг навчального часу (без п.4)	275	7

**Перелік кабінетів, лабораторій, майстерень
для підготовки кваліфікованих робітників за професією
Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття**

1. Кабінети:

- технології взуттєвого виробництва – конструювання – матеріалознавства
- технології– обладнання
- охорони праці
- основи промислової економіки
- інформаційних технологій

2. Лабораторії:

- закрійна
- колодкова

3. Майстерні:

- шевська

Примітка: для підприємств, організацій, що здійснюють професійне навчання кваліфікованих робітників допускається зменшення кількості кабінетів, лабораторій за рахунок їх об'єднання; індивідуальне професійне навчання кваліфікованих робітників може здійснюватись при наявності обладнаного робочого місця; предмет “Інформаційні технології” вивчається за згодою підприємств-замовників кадрів.

Типова навчальна програма з предмета
"Основи правових знань"

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на лабораторно-практичні роботи</i>
1	Правове регулювання господарських відносин у промисловості	2	
2	Захист господарських прав і інтересів	1	
3	Основи трудового законодавства	2	
4	Адміністративна та дисциплінарна відповідальність	1	
<i>Всього годин:</i>		6	

Тема 1. Правове регулювання господарських відносин у промисловості

Правове регулювання діяльності промислових підприємств – обов’язкова умова ефективності виробництва. Законодавство про промисловість. Правовий статус підприємств. Законодавство про підприємство. Поняття підприємства і його види. Загальні умови створення та реєстрації підприємства. Трудові доходи працівника підприємства. Соціальна діяльність підприємства. Правові та економічні умови господарської діяльності підприємств. Договірна дисципліна у промисловості.

Тема 2. Захист господарських прав і інтересів

Загальні положення. Органи, що вирішують господарські спори. Закони, які використовуються для розв’язання господарських спорів. Доарбітражне врегулювання господарських спорів. Порухення справ у арбітражному суді. Учасники арбітражного процесу. Подання позову. Вирішення господарських спорів.

Тема 3. Основи трудового законодавства

Право громадян України на працю. Конституція України про права і свободи людини. Кодекс законів про працю. Законодавство про працю.

Трудовий договір: його зміст, порядок укладання, форми, строки. Контракт і трудова угода. Підстави для припинення трудового договору. Пільги для деяких категорій працівників.

Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку. Щорічна відпустка: її тривалість, порядок і умови надання і перенесення.

Соціальні гарантії та соціальний захист працівників. Закони України "Про колективні договори і угоди", "Про охорону праці", "Про обов’язкове державне соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних

захворювань, які спричинили втрату працездатності" та інші нормативно-правові акти.

Коллективний договір. Індивідуальні трудові угоди. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю, державний нагляд, громадський контроль.

Тема 4. Адміністративна та дисциплінарна відповідальність

Визначення та загальні положення адміністративного права. Поняття та організація державного управління. Роль адміністративного права у врегулювання відносин у сфері державного управління. Поняття адміністративного правопорушення і адміністративної відповідальності. Адміністративна відповідальність неповнолітніх. Адміністративна відповідальність за господарські правопорушення.

Типова навчальна програма з предмета
Основи галузевої економіки і підприємництва

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на лабораторно-практичні роботи</i>
1	Підприємство як організаційна основа бізнесу. Планування підприємницької діяльності	1	
2	Фінансова база підприємства	1	
3	Інноваційна діяльність підприємства	1	
4	Комерційна діяльність підприємств (основи маркетингу)	1	
5	Фінанси та облік на підприємстві	1	
6	Системи обслуговування бізнесу	1	
<i>Всього годин:</i>		6	

Тема 1. Підприємство як організаційна основа бізнесу. Планування підприємницької діяльності

Підприємство в системі ринкових відносин. Функції підприємства.
 Види підприємства. Критерії класифікації підприємств. Приватні колективні і державні підприємства.
 Акціонерні підприємства, малі середні і великі підприємства.
 Вибір стратегії підприємства. Визначення мети і завдання підприємства.
 Корпоративна стратегія підприємства.
 Розробка і обґрунтування виробничої програми підприємства.
 Бізнес-план, як інструмент підприємницької діяльності, призначення і структура бізнес-плану підприємства.

Тема 2. Фінансова база підприємства

Витрати виробництва. Постійні і змінні витрати виробництва.
 Собівартість продукції, її види. Показники собівартості продукції.
 Групування витрат, що формують собівартість продукції. Калькуляції собівартості продукції за статтями витрат. Джерело зниження собівартості.
 Ціна продукції. Види цін. Методи ціноутворення. Розрахунок ціни.
 Прибуток підприємства. Валовий, балансовий та чистий прибуток.
 Методи розрахунку прибутку.
 Рентабельність продукції та виробництва. Шляхи підвищення рентабельності.

Тема 3. Інноваційна діяльність підприємства

Інновації, їх місце в діяльності сучасного підприємства.

Науково-технічний прогрес, його форми. Основі напрямки сучасного НТП.

Науково – технічна революція, її особливості та напрямки.

Показники рівня НТП. Поняття ефективності заходів по впровадженню НТП, економічний ефект заходів НТП. Вартісна оцінка витрати на впровадження досягнень НТП і результатів реалізації заходів НТП.

Тема 4. Комерційна діяльність підприємств

Маркетинг у підприємницькій діяльності. Сутність маркетингу, його головна мета.

Види маркетингової діяльності. Вивчення ринку. Сегментація ринку. Товарна політика маркетингу. Вивчення конкурента.

Канали просування товарів до споживача. Гуртова і роздрібна торгівля. Фірмові магазини.

Реклама товарів. Види реклами.

Сервісне обслуговування. Гарантія якості.

Тема 5. Фінанси та облік на підприємстві

Облік виконаних робіт, наданих послуг та вироблені продукції ,грошових потоків. Необхідність обліку. Організація обліку.

Кредити. Види кредитів. Кредитна заборгованість.

Оренда. Лізинг. Орендна плата.

Страхування майна, виробничої діяльності.

Тема 6 Системи обслуговування бізнесу

Системи обслуговування бізнесу. Використання ЕОМ у бізнесі. Програми для офісу.

Інтернет, комп'ютерні мережі .Консалтингові Фірми. Юридичні консультації Арбітражні суди. Аудиторські фірми. Служби зайнятості та агенції з працевлаштування.

**Типова навчальна програма з предмета
"Спецтехнологія"**

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на лабораторно-практичні роботи</i>
1	Конструктивна характеристика взуття	4	
2	Розруб взуттєвих матеріалів	4	
3	Попередня обробка деталей низу взуття	8	2
4	Складання заготовок верху взуття	6	2
5	Підготовчі операції перед формуванням заготовок верху	4	
6	Зовнішній спосіб формування заготовок верху взуття	4	
7	Операції, що завершують формування з заготовок верху взуття	2	
8	Прикріплення деталей низу взуття: хімічні та механічні методи: — клейовий метод, — литтєвий метод, — метод гарячої вулканізації, — ниткові методи	8	2
	<i>Всього годин:</i>	40	6

Тема 1. Конструктивна характеристика взуття

Характеристика деталей верху взуття: зовнішні, внутрішні, проміжні. Технологічні вимоги до деталей верху.

Характеристика деталей низу взуття: зовнішні, внутрішні, проміжні. Технологічні вимоги до деталей низу.

Роль і призначення кожної деталі в парі взуття. Конструкції взуттєвих підшов і каблуків.

Тема 2. Розруб взуттєвих матеріалів

Характеристика процесу розрубу матеріалів на деталі низу взуття.

Вплив процесу розрубу на економічні показники виробництва.

Механічний спосіб розрубу взуттєвих матеріалів. Типи різаків та устаткування.

Системи розрубу.

Розруб твердих шкір на підшви, устілки, задники, підноси, фліки.

Розруб пластин гуми на підшви.

Розруб термопластичних і еластичних матеріалів на задники та підноси.

Види відходів при розрубі.

Технологічні вимоги до вирубаних деталей низу взуття.

Тема 3. Попередня обробка деталей низу взуття

Суть обробки деталей низу взуття. Види обробки деталей низу взуття після розрубу і вирівнювання товщини шкіряних деталей низу, клеймування.

Обробка задників: шкіряних і термопластичних.

Обробка підносків: шкіряних і термопластичних.

Обробка основних устілок різної конструкції для побутового взуття літнього та зимового асортименту.

Обробка пластмасових каблуків з обтяжкою.

Обробка набірних каблуків.

Обробка взуттєвих підшов із різних матеріалів: шкіряні, гумові, полімерні.

Технологічні нормативи і вимоги до виконання.

Види дефектів, причини їх виникнення, способи усунення по кожній операції передньої обробки деталей низу взуття.

Практична робота

1. Обробка задників: шкіряних і термопластичних.

Обробка підносків: шкіряних і термопластичних.

Обробка основних устілок різної конструкції для побутового взуття літнього та зимового асортименту.

Обробка набірних каблуків.

Обробка взуттєвих підшов із різних матеріалів: шкіряні, гумові, полімерні.

Тема 4. Складання заготовок верху взуття

Характеристика процесу складання заготовок верху взуття.

Поняття про ниткові заготівельні шви, їх різновиди, сфера застосування кожного виду шва.

Технологічні вимоги до ниткового скріплення деталей верху взуття.

Види обробки деталей верху взуття, характеристика кожної операції, технологічні нормативи і вимоги до виконання.

Перелік операцій укріплення деталей верху взуття.

Види оздоблення деталей верху взуття.

Види дефектів, причини їх виникнення, способи усунення по кожній операції складання заготовок верху взуття.

Практична робота

Укріплення та оздоблення деталей верху взуття.

Тема 5. Підготовчі операції перед формуванням заготовок верху взуття

Значення підготовчих операцій в процесі формування.

Підготовка зтяжних колодок до формування: підбір, чистка, змащування і полірування.

Прикріплення основної устілки до сліду колодки для різних видів зтяжки.

Фрезерування п'яткової частини устілок.

Обладнання, технологічні вимоги виконання цих операцій.

Підготовка заготовок до формування.

Зволоження шкіряних заготовок, мета операції, способи зволоження, режими зволоження.

Вставка шкіряних, термопластичних, формованих і плоских шкірокартонних задників в заготовку.

Способи вклеювання задників, розчинники, клеї, технологічні нормативи.

Попереднє формування п'яtkової частини заготовок; мета, технологічні вимоги на виконання, обладнання.

Вклеювання підносків (шкіряних, термопластичних, еластичних).

Способи вклеювання, пристрої, клеї, розчинники; технологічні нормативи.

Тема 6. Зовнішній спосіб формування заготовок верху взуття

Затяжка глуха, клейова, рантова.

Технологічні особливості кожного виду затяжки, переваги і недоліки, перспективи застосування.

Конструктивні особливості основних устілок в залежності від виду затяжки.

Операції обтяжного циклу: установка п'яtkової частини заготовки, обтяжка заготовок, перетяжка вісків, пучків і перейм.

Призначення операцій, технологічні нормативи, виконання, обладнання, інструменти, допоміжні матеріали.

Клейова затяжка заготовок, переваги, перспективи, застосування.

Обтяжка і клейова затяжка носково-пучкової частини: затяжка бочків, затяжка п'яtkової частини. Технологічні нормативи, обладнання, клеї для виконання клейової затяжки.

Глуха затяжка заготовок (на тексти і скобку).

Призначення операції, технологічні нормативи, інструменти, допоміжні матеріали.

Комбінований спосіб затяжки заготовок на колодку.

Сандальна затяжка. Підготовка заготовок і колодок до формування, прикріплення підошов до сліду колодки, формування п'яtkової частини заготовок. Технологічні нормативи, обладнання, інструменти, допоміжні матеріали.

Рантова затяжка. Технологічні особливості рантової затяжки.

Затяжка п'яtkової частини, затяжка бочків, затяжка носкової частини, технологічні нормативи, обладнання, інструменти, допоміжні матеріали.

Доппельна затяжка. Відмінність доппельної затяжки від сандальної.

Клейова затяжка заготовки, затяжка підкладки, формування і скріплення затяжної кромки заготовки з підошвою. Технологічні нормативи, обладнання, інструменти, допоміжні матеріали.

Види і причини дефектів, які можуть виникати при виконанні обтяжно-затяжних процесів, їх вплив на якість готового взуття.

Тема 7. Операції, що завершують формування заготовок верху взуття

Технологічні вимоги на виконання процесів: обрізка надлишків затяжної кромки, витягування устілкових і затяжних скріплювачів, вистукування затяжної кромки по грані, гаряче формування сліду затягнутого взуття. Обладнання, інструменти.

Сушка затягнутого взуття, її призначення. Способи сушки, режими сушки, сушильні установи.

Волого-теплова обробка затягнутого взуття: призначення, режими обробки. Установки для волого-теплової обробки.

Тема 8. Прикріплення деталей низу взуття

Характеристика хімічних методів кріплення:

- клеювий метод;
- литтєвий метод;
- метод гарячої вулканізації.

Технологічні нормативи.

Обладнання, інструменти, допоміжні матеріали.

Характеристика ниткових методів кріплення:

- рантовий метод;
- сандальний метод;
- допельний метод;
- метод парко;
- втачний, виворітний методи;
- бортовий метод.

Технологічні нормативи, Обладнання, інструменти, допоміжні матеріали кріплення.

Характеристика шпилькових методів кріплення:

- гвинтовий метод;
- дерев'яно-шпильковий метод.

Характеристика способів кріплення каблуків і набойок.

Технологічні нормативи на виконання.

Обладнання, інструменти, допоміжні матеріали.

Загальні відомості про операції опорядження взуття, їх вплив на якість і зовнішній вид взуття.

Практична робота

Прикріплення деталей низу взуття хімічним, нитковим і шпильковим методами кріплення.

Типова навчальна програма з предмета
"Електротехніка з основами промислової електроніки"

<i>№ з/п</i>	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>	
		<i>Всього</i>	<i>З них на лабораторно-практичні роботи</i>
1	Постійний струм та кола постійного струму	1	
2	Електромагнетизм.	1	
3	Змінний струм і кола змінного струму.	1	
4	Електричні та радіотехнічні вимірювання. Електровимірювальні прилади.	1	1
5	Електричні машини змінного струму.	1	
6	Електричні апарати.	1	
<i>Всього годин:</i>		6	1

Тема 1. Постійний струм і кола постійного струму

Постійний струм. Електричний опір. Опір провідника. Електрорушійна сила джерела струму. Напруга електричного струму. Закон Ома. З'єднання опорів. Закони Кірхгофа. Види з'єднань провідників і джерел струму. Робота і потужність електричного струму. Основні методи розрахунку кіл постійного струму (метод контурних струмів, метод вузлових потенціалів, метод еквівалентного джерела). Втрата напруги у проводах.

Тема 2. Електромагнетизм

Магнітне поле електричного струму. Напруга магнітних силових ліній. Намагнічування тіл. Правила буравчика. Правило лівої руки. Поняття про електромагнетизм. Правило правої руки. Електромагніти. Закон повного струму. Магнітний опір. Провідник зі струмом в магнітному полі. Явище електромагнітної індукції, самоіндукції, взаємоіндукції.

Тема 3. Змінний струм і кола змінного струму

Послідовне, паралельне та змішане з'єднання однотипних елементів кіл змінного струму. Послідовне, паралельне з'єднання активного, індуктивного та ємнісного опорів. Еквівалентний опір та еквівалентна провідність кіл, їх активна і реактивна складові. Трикутники опорів і вектори, діаграми. Активна, реактивна та повна потужність в колі змінного струму. Трикутник потужностей, коефіцієнт потужності. З'єднання обмоток генератора і споживача зіркою та трикутником. Кількісне співвідношення між фазними і лінійними струмами і напругами при з'єднанні зіркою і трикутником.

***Тема 4. Електричні та радіотехнічні вимірювання.
Електровимірювальні прилади***

Схеми включення амперметра і вольтметра. Розрахунок шунтів та додаткових опорів. Вимірювання опорів ізоляції проводів. Вимірювання потужності і енергії. Схеми включення ватметрів та лічильників.

Лабораторно-практична робота

Вимірювання опорів ізоляції проводів. Вимірювання потужності і енергії.

Тема 5. Електричні машини змінного струму

Синхронна швидкість обертання магнітного поля. Ковзання. Обертний момент. Механічна характеристика асинхронного двигуна. Пуск в хід, реверсування та регулювання швидкості обертання синхронних машин. Оберненість синхронних електричних машин.

Тема 6. Типи електричних машин змінного струму. Електричні апарати

Поняття про електричний провід та його призначення. Апаратура керування і захисту, захисні пускачі, запобіжники, контактори, реле, контролери, пускові і регулювальні реостати. Апаратура керування електричним приводом токарних верстатів. Захисна апаратура. Арматура місцевого освітлення. Апаратура керування: види, призначення, стисла експлуатаційна характеристика.

Типова навчальна програма з виробничого навчання

Професія – код 7442

Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття

Кваліфікація – 6 розряд

№ з/п	Тема	Кількість годин
I. Виробниче навчання		
1	Вступне заняття. Безпека праці та пожежна безпека у навчальних майстернях	6
2	Експерсія на підприємства з обмеженою відповідальністю або приватні підприємства	6
3	Удосконалення виготовлення взуття різних видів та методів кріплення	30
	Всього годин:	42
II. Виробнича практика		
1	Інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки на робочому місці	7
2	Самостійне виконання шевських робіт складністю 6-го розряду	147
	Кваліфікаційна пробна робота	
	Всього годин:	154
	Разом:	196

Тема 1. Вступне заняття

Навчально-виробничі та виховні завдання курсу. Основні характеристики базового підприємства, підприємства з обмеженою відповідальністю та приватних підприємств. Ознайомлення учнів з навчальними майстернями; розміщення на робочих місцях; ознайомлення з видами ручного інструменту для складання взуття, призначення кожного інструменту.

Ознайомлення з режимом роботи, правилами внутрішнього розпорядку в навчальних майстернях.

Виробничі плани для групи та навчального закладу.

Правила і норми безпеки праці у навчальних майстернях. Причини травматизму, заходи попередження травматизму.

Пожежна безпека. Причини пожежі у навчальних майстернях, інших приміщеннях, заходи попередження пожежі.

Основні норми і правила електробезпеки. Види електротравм. Надання першої допомоги.

Тема 2. Експерсія на підприємства з обмеженою відповідальністю або приватні підприємства

Навчально-виховне завдання експерсії.

Продукція підприємства, оцінка якості продукції:

Структура. Устаткування підприємства. Перспективи розвитку підприємства різного роду діяльності. Система підготовки робітників різного профілю і ступені кваліфікації.

Тема 3. Удосконалення виготовлення взуття різних видів та методів кріплення

Інструктаж за змістом занять і безпеки праці, організація робочого місця, раціональне розміщення матеріалів на робочому місці.

Вправи

Затяжка п'яtkової частини заготовки верху взуття — натягування кліщами краю заготовки разом з підкладкою на п'яtkову частину колодки (копила), кріплення заготовки до основної устілки.

Затяжка носково-пучкової частини заготовки верху взуття, затяжка шкіряного підноски.

Забезпечення необхідної витяжки матеріалу верху і підкладки заготовки, симетричність розташування деталей заготовки на колодці в кожній півпарі і в парі взуття.

Затяжка геленкової частини заготовки верху взуття, витяжка вручну кліщами країв заготовки без розриву матеріалу і пошкодження ниткових швів, що скріплюють деталі верху в заготовці.

Фіксація правильної форми заготовки верху взуття.

Контроль якості при виконанні процесу затяжки заготовки.

Усунення дефектів.

II. Виробнича практика

Тема 1. Ознайомлення з підприємством. Інструктаж з безпеки праці, пожежної безпеки

Інструктаж за змістом занять, організації робочого місця; інструменти, обладнання, охорона праці під час виконання робіт.

Під час виробничої практики учні повинні:

- знати інструктаж з охорони праці та пожежної безпеки;
- дотримуватись правил з охорони праці, електробезпеки та пожежної безпеки;
- виконувати роботу на основі технічної документації виробництва, враховуючи норми роботи кваліфікованих робітників відповідного розряду;
- самостійно здійснювати заходи з найбільш ефективного використання робочого часу, підвищення якості продукції, економічних витрат сировини і матеріалів;
- виявляти технічні неполадки в роботі устаткування, проводити заходи щодо їх усунення;
- готуватись до Державної кваліфікаційної атестації.

Тема 2. Самостійне виконання робіт взуттєвика з індивідуального пошиття взуття складністю 6-го розряду

Самостійне виконання робіт на робочому місці взуттєвика з індивідуального пошиву взуття 6-го розряду згідно з вимогами кваліфікаційної характеристики з дотриманням норм безпеки праці.

Детальна програма виробничої практики, яка враховує конкретні умови виробництва – замовника кадрів та спеціалізацію учнів, оволодіння учнями сучасною технологією, прийомами роботи, розробляється в навчальному закладі за участю підприємства – замовника кадрів, затверджується у встановленому порядку.

Кваліфікаційна пробна робота

Перелік робіт

Виготовлення нових моделей взірців взуття різного асортименту клейовим методом кріплення підошви.

Підбір нових сучасних матеріалів, фурнітури для виготовлення різних фасонів взірців взуття.

Творче застосування отриманих знань, умінь, навиків при роботі в сучасному виробництві різних форм власності.

Критерії кваліфікаційної атестації випускників

Професія: Взуттєвик з індивідуального пошиття взуття

Код: 7442

Кваліфікація: 6 розряд

ЗНАЄ, РОЗУМІЄ

1. Види і властивості матеріалів, що використані для пошиття взуття, фасони і розміри деталей взуття, номери голок, шила, ниток, цвяхів, текстів, скобочного дроту, види клеїв; вимоги до якості півфабрикатів і допоміжних матеріалів, що в парі взуття.
2. Технологічні нормативи виконання операцій складання верху взуття, обтяжки, затяжки і прикріплення деталей низу взуття та умови, що впливають на поліпшення якості виконання цих операцій.
3. Класифікація взуття, заготовок і колодок по виду, фасону, розміру та повноті.
4. Загальні механізми і принцип дії обладнання взуттєвого виробництва, правила регулювання та технічної експлуатації.
5. Основні відомості про електричні машини змінного і постійного струму.
6. Види та призначення ручних і машинних інструментів та пристосувань, що використовують при пошитті взуття, правила користування ними.
7. Технологічний процес виробництва взуття, послідовність і правила виконання операцій.
8. Види і причини дефектів, зв'язаних з неправильним виконанням окремих технологічних операцій, їх вплив на наступні роботи та якість готового взуття.
9. Основні відомості про собівартість продукції, планування та облік виробництва
10. Передові методи роботи, організації праці та робочого місця, норми виробітку і систему оплати на процесах обтяжки та затяжки заготовок верху взуття, на прикріпленні підошви.
11. Правила економного використання матеріалів, інструментів і електроенергії.
12. Правила прийому і передачі зміни.

ВМІЄ

1. Виготовляти нові взірці заготовок і взуття різноманітних видів клейового методу кріплення за ескізами художника-модельєра та за індивідуальним замовленням.
2. Здійснювати конструктивну і технологічну обробку моделей взуття під керівництвом модельєра-конструктора та інженера-технолога.
3. Творчо підходити до створення і впровадження нових моделей взуття у виробництво.
4. Виготовлення нових зразків взуття різного асортименту клейовим методом кріплення підошви;

5. Підбір нових сучасних матеріалів, фурнітури для виготовлення зразків різних фасонів взуття;
6. Творче застосування отриманих знань, умінь, навиків при роботі в сучасному виробництві різних форм власності;
7. Уміння виконувати складний ремонт взуття, включаючи перетяжку взуття з моделюванням та заміною пошкоджених деталей верху та зі зміною висоти підборів.

Перелік основних обов'язкових засобів навчання

№ з/п	Найменування	Кількість на групу з 15 осіб		Примітка
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
1	2	3	4	5
	Обладнання			
1	Стіл майстра виробничого навчання	1		
2	Стілець (для майстра)	1		
3	Шафа комбінована		1	
4	Дошка (для запису майстром теми і пояснень в виробничого навчання)		1	
5	Стелаж		3	
6	Верстак шевський	1		
7	Стілець шевський	1		
8	Вішалка		1	
	Інструмент			
9	Ножиці (майстра)	1		
	Ножиці (для учня)	1		
10	Ніж шевський (майстра)	1		
	Ніж шевський (учня)	1		
11	Стрічка сантиметрова	1		
12	Молоток шевський (майстра)	1		
	Молоток шевський (учня)	1		
13	Плита ПХВ (майстра)	1		
	Плита ПХВ (учня)	1		
14	Плита металева	1		
15	Плита для підкрою деталей		3	
16	Набір шевського інструмента (майстра)	1		
17	Набір шевського інструмента (учнів)	1		
18	Плитка електрична		7	
19	Посуд для зволоження деталей низу	1		
20	Посуд для клею	1		
21	Посуд для фарби	1		
22	Щіточка для фарбування	1		
23	Пензлі для фарби	1		
24	Пензлі для клею	1		
25	Підставка шевська	1		
26	Пристрій для ручного прикріплення каблуків цвяхами (трубка)	1		
		1		
27	Брусок для заточування шевських ножів	1		
28	Точило ручне або сталька		4	

Список літератури

1. Анисимов М.В. Електротехніка з основами промислової електроніки. Лабораторний практикум. - К.: Вища школа, 1997.
2. Анисимов М.В. Радіоелектроніка. Лабораторний практикум. - К.: Вища школа, 1995.
3. Атабеков В.Б. Монтаж електричних мереж і силового електроустаткування. - К.: Вища школа, 1995.
4. Бондар В.М., Гаврилюк В.А., Духовний А.Х., Павлишин М.М., Печеник М.В. Практична електротехніка. - К.: Веселка, 1997.
5. Бондар В.М., Шаповаленко О.Г. Монтаж освітлювальних, силових мереж і електроустаткування. - К.: Вища школа, 1995.
6. Винокурова Л.Е., Васильчук М.В., Гаман М.В. "Основи охорони праці" Київ "Вікторія" 2001 р
7. Гуржій А.М., Бойкова В.О., Поворознюк Н.І. Електротехніка з основами промислової електроніки. - К.: Форум.
8. Єлисеєв А.Г. Підручник з вивчення в ПТУ курсу "Охорона праці" Київ 1995р
9. Жидецький В.Ц., Джигирей В.С., Мельников О.В. "Основи охорони праці" Львів "Афіша" 1999р
10. Закон України "Про господарські товариства" від 19.09.91р.
11. Закон України "Про державну підтримку малого підприємництва" від 19.10.00 р.
12. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" від 21.12.00р.
13. Закон України "Про підприємство" від 7.02.91 р. зі змінами та доповненнями.
14. Закон України "Про підприємства в Україні" від 27.03.91 р. зі змінами та доповненнями від 4.02.98р.
15. Закон України "Про податок на додану вартість" від 3.04.97р. зі змінами та доповненнями.
16. Канченко Т.В., Панченко М.П. з редакцією Шеніна О.А. Основи економіки Київ, "Вища освіта", 2003
17. Ковальчук Г.О., Мельничук В.Г., Огнев'юк В.О. "Економіка" Київ, "Навчальна книга", 2003
18. Навроцька Г. "Це треба знати всім" Київ 1998р.
19. Основи економічної теорії за редакцією проф. Ю.В. Ніколенка Київ, "Либідь", 1998
20. Основи ринкової економіки за редакцією Летюха В.М. Київ, "Урожай", 1995
21. Охорона праці в навчально-виховних закладах (методичні рекомендації та нормативно-правові акти), Тернопіль СМП "Астон" 2002р.
22. Поворознюк Н.І., Гуржій А.М., Шаповаленко О.Г. Електричні і радіотехнічні вимірювання. - К.: Форум.

23. Попов Ю.П., Шовкошитний І.І. Основи електротехніки, радіо та мікроелектроніки. - Л.: Оріяна-Нова, 2001.
24. Правила пожежної безпеки в Україні Київ "Уккрахбудінформ" 1995 р
25. Принц М.В., Цимбалістий В.М. Силове електрообладнання (з основами знань електроніки). - К.: ІЗМН, 1998.
26. Смердов А.А., Дяденко М.С., Зайчук В.О., Закалик Л.І., Зінковський Ю.Ф. Мікроелектроніка: прилади, матеріали, технологія. - К.: ГАЛА, 1998.
27. Указ Президента України "Про державну підтримку малого підприємництва" від 12.05.98 р.
28. Цимбалістий В.М., Принц М.М. Освітлювальне і силове електроустаткування. Монтаж і обслуговування. - Л.: Світ.

ЗМІСТ

1. Загальні положення
2. Державний стандарт професійно-технічної освіти з професії «Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття. 4-й розряд»
 - 2.1. Освітньо-кваліфікаційна характеристика.
 - 2.2. Типовий навчальний план.
 - 2.3. Типова навчальна програма з предмета «Основи правових знань».
 - 2.4. Типова навчальна програма з предмета «Інформаційні технології».
 - 2.5. Типова навчальна програма з предмета «Основи галузевої економіки і підприємництва».
 - 2.6. Типова навчальна програма з предмета «Правила дорожнього руху».
 - 2.7. Типова навчальна програма з предмета «Спеціальна технологія».
 - 2.8. Типова навчальна програма з предмета «Обладнання».
 - 2.9. Типова навчальна програма з предмета «Матеріалознавства».
 - 2.10. Типова навчальна програма з предмета «Конструювання».
 - 2.11. Типова навчальна програма з предмета «Електротехніка з основами промислової електроніки».
 - 2.12. Типова навчальна програма з предмета «Охорона праці».
 - 2.13. Типова навчальна програма з виробничого навчання.
 - 2.14. Критерії кваліфікаційної атестації.
 - 2.15. Перелік основних обов'язкових засобів навчання.
3. Державний стандарт професійно-технічної освіти з професії «Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття. 5-й розряд»
 - 3.1. Освітньо-кваліфікаційна характеристика.
 - 3.2. Типовий навчальний план.
 - 3.3. Типова навчальна програма з предмета «Основи правових знань ».
 - 3.4. Типова навчальна програма з предмета «Електротехніка з основами промислової електроніки ».
 - 3.5. Типова навчальна програма з предмета «Основи галузевої економіки і підприємництва».
 - 3.6. Типова навчальна програма з предмета «Спеціальна технологія».

- 3.7. Типова навчальна програма з предмета «Обладнання».
- 3.8. Типова навчальна програма з предмета «Матеріалознавство».
- 3.9. Типова навчальна програма з предмета «Охорона праці».
- 3.10. Типова навчальна програма з предмета «Конструювання».
- 3.11. Типова навчальна програма з виробничого навчання.
- 3.12. Критерії кваліфікаційної атестації.
- 3.13. Перелік основних обов'язкових засобів навчання.
4. Державний стандарт професійно-технічної освіти з професії «Взуттьовик з індивідуального пошиття взуття. 6-й розряд».
 - 4.1. Освітньо-кваліфікаційна характеристика.
 - 4.2. Типовий навчальний план.
 - 4.3. Типова навчальна програма з предмета «Основи правових знань».
 - 4.4. Типова навчальна програма з предмета «Основи галузевої економіки і підприємництва».
 - 4.5. Типова навчальна програма з предмета «Спеціальна технологія».
 - 4.6. Типова навчальна програма з предмета «Охорона праці».
 - 4.7. Типова навчальна програма з предмета «Електротехніка з основами промислової електроніки».
 - 4.8. Типова навчальна програма з виробничого навчання.
 - 4.9. Критерії кваліфікаційної атестації.
 - 4.10. Перелік основних обов'язкових засобів навчання.
 - 4.11. Список рекомендованої літератури.